

3 — 2024

KAUPPAPOLITIIKKA

Ulkoministeriön julkaisema kansainvälisen kaupan aikakauslehti

ARVOKETJUSSA YLÖSPÄIN

Jalostusastetta nostamalla
vientiyrietykset voisivat maksaa
parempia palkkoja ja maan
talous kohenisi 22

KOVAA KAUPPAPOLITIIKKAA
EU ja Intia jatkavat
neuvotteluja 10

ANALYYSI
Hiekkaa kaupan
rattaissa 28

MARKKINAT
Vesi politiikan
pelinappulana 32

Pitchaus

2 minuutin myyntipuhe

Kuka?
Tero Sarkkinen

Mikä?
Basemark

Mitä?
Lisätyn todellisuuden ohjelmistoja, joiden avulla autonvalmistajat voivat kehittää omia sovelluksiaan

Missä?
Suomen lisäksi toimipisteet Münchenissä, Detroitissa ja Piilaaksossa

Markkinat?
Autonvalmistajat globaalisti

50

Autoilun tulevaisuus näkyy tuulilasissa

”**L**isätty todellisuus tekee autoilusta turvallisempaa. Jatkossa koko tuulilasi on läpinäkyvä näyttö, silloin kuskin huomio on kiinnittynyt sinne minne pitääkin eli eteenpäin.

Lisätyllä todellisuudella tuulilasiin voidaan havainnollistaa kuljettajalle mahdollisia vaaroja kuten ajoreitille pyrkiviä jalankulkijoita ja pyöräilijöitä tai kuolleesta kilmasta lähestyviä autoja. Myös navigoinnista ja opastuksesta tulee selkeää.

Autot ovat täynnä sensoreita, niistä tulevan datan avulla Basemarkin ohjelma mallintaa ympäristön. Toteutus vaatii huikkeen määrän monimutkaisia laskutoimituksia millisekuntien aikana auton vähätehoisilla prosessoreilla.

Kun tiedämme auton sijainnin, suunnan ja nopeuden, ja sensorit havaitsevat, että vaikka sadan metrin päässä auto etenee risteävällä ajolinjalla, softa osaa laskea ja visualisoida tilanteen kuljettajalle.

Basemarkin tausta on peliteollisuudessa, vanha ydinosaamisemme on reaaliaikaisen grafiikan ohjelmointikyky. Viime vuosien aikana olemme kehittäneet reaaliaikaisen konenäkölaskennan kyvyn. Meihin uskotaan, sillä olemme saaneet kerättyä alkuvaiheen rahoitusta 35 miljoonaa euroa. Viimeisimmällä kierroksella mukana oli myös Business Finland.

Olemme täysin riippuvaisia työntekijöidemme osaamisesta, eikä meillä ole ollut vaikeuksia saada huippuasiantuntijoita eri puolilta maailmaa. Tällä hetkellä meillä on hieman yli sata työntekijää, jotka edustavat 24 kansallisuutta.

Kansantaloudelle Basemark on kiva firma; tuomme Suomeen huippuosaajia, jotka maksavat veronsa tänne, mutta meidän kaikki myynti menee vientiin.

Kehitys vie siihen, että auton arvosta pellin ja metallin osuus putoaa 10–20 prosenttiin, valtaosa on softaa ja palveluita. Autoalalla lisätyn todellisuuden markkina kasvaa nykyisestä neljästä miljardista eurosta 20 miljardiin tämän vuosikymmenen aikana.

Euroopan ja Yhdysvaltojen isoimmista autonvalmistajista asiakkainamme on jo yli puolet. Asiakkuus lähtee pienestä protosta, mutta jos edetään tuotantoon, sitten siitä tulee isoa.

Jos autoja tehdään vuosittain sata miljoonaa ja jatkossa niistä 20 prosentissa on lisätyn todellisuuden näyttö, 10 miljoonassa autossa pitäisi olla meidän softa. Se edellyttää, että tuotteemme on johtava sekä teknisiltä ominaisuuksiltaan että hinnaltaan.”

Tero Sarkkinen
toimitusjohtaja, perustaja
Basemark

– Tulevaisuudessa auton koko tuulilasi on läpinäkyvä näyttö, johon voidaan tuoda lisätyllä todellisuudella oleellista informaatiota, Tero Sarkkinen kertoo.

Parking 3 €/h

10

© SHUTTERSTOCK

28

10 **Kovaa kauppapolitiikkaa**

EU ja Intia jälleen
kauppaneuvottelupöydässä

14 **Q&A**
Suomi ja Colorado yhteistyöllä
teknologiahuipulle

16 **Lähikuvassa**
Vienninedistämistä laajemmalla
perspektiivillä

22 **Teema**
Arvoketjussa ylöspäin

28 **Analyysi**
Regulaatiotsunami jarruttaa
kansainvälistä kauppaa

32 **Markkinat**
Vedestä on tullut ulko- ja
turvallisuuspolitiikkaa

Vakiot

- 2 **Pitchaus**
- 6 **Lyhyet**
- 13 **Puheenvuoro**
- 38 **Kolumni**
- 39 **Haloo!**

© JARI HÄRKÖNEN

© CARLA LADAU

© ISTOCK

32

Onko sinullakin nälkä?

Digitalisaatio ja automaatio, tekoäly ja koneoppiminen, bioteknologia ja uudet materiaalit. Murrosteknologiat ovat puskeneet kehittyviä markkinoita, erityisesti Kiinaa, ylöspäin globaaleissa arvoketjuissa uskomatonta vauhtia viime vuosina.

Itä- ja Kaakkois-Aasiassa viettämäni 12 vuoden aikana olen seurannut läheltä Kiinan talouden kehitystä. Eniten minua on hämmästyttänyt yksityisyrittäjien palava nälkä menestyä. Yrittäjyys ruokkii jatkuvaa halua kehittyä ja nousta arvoketjuissa yhä korkeammalle.

Samaan aikaan, kun nälkä Aasian markkinoilla kasvaa, Suomen talous kipuilee. Osa vaikeuksista johtuu suhdannevaihteluista, mutta suuri osa on rakenteellisia. Meidän on välttämätöntä lisätä sekä työpanoksen määrää että työn tuottavuutta. Julkisen vallan rooli on tärkeä, sillä se voi tukea myönteistä talouskehitystä esimerkiksi tutkimus-, kehitys- ja innovaatio-panostuksilla sekä toimivalla sääntelyllä. Kuitenkin ratkaisevaa on, mitä yritykset itse tekevät.

Suomalaisyrityksillä on paljon annettavaa. Ne tarjoavat jo ratkaisuja niin maailman vesipulaan kuin autoilun tulevaisuuteenkin. Tarvitsemme kuitenkin lisää yrityksiä, jotka osaavat hyödyntää globaaleja arvoketjuja ja viedä innovaatioitaan maailmalle. Innovatiivisuus ja kyky markkinoida ovat avainasemassa. Aasiassa minua kiehtoi paikallinen myyntivietti. Tuotekehitys saattaa vielä olla lapsenkengissä, kun ideaa ryhdytään jo markkinoimaan. Ostajien kiinnostusta ruokitaan ennakkoluulottomasti mielikuvilla tuotteesta.

Minulla on nälkä. On suuri kunnia päästä uutena päätoimittajana kehittämään ja ideoimaan kansainvälisen kaupan sisältöjä uudistuneeseen Kauppapolitiikka-mediaan. Toimintaympäristömme kehittyy nopeasti, ja toimittajina meidän on oltava valmiita reagoimaan muutoksiin, jotta voimme tyydyttää lukijoidemme tiedonnälän.

Onko sinullakin nälkä?

Timo Sysiö
päätoimittaja
@timosysio

Ulkomministeriö
Utrikesministeriet

JULKAISIJA Ulkomministeriö PÄÄTOIMITTAJA Timo Sysiö, puh. 0295 350 166 TOIMITUSSIHTEERI Miia Vihola, puh. 0295 350 680 TOIMITUSPÄÄLLIKKÖ Sami Laakso/LEGENDIUM, puh. 050 304 2825 TOIMITUSNEUVOSTO Tuomas Tapio/UM, Tomi Korhonen/BUSINESS FINLAND, Jarno Syrjälä/UM, Leena Pentikäinen/TEM, Heli Siikaluoma/EK, Kari Hietanen/WÄRTSILÄ, Mikko Koivumaa/UM, Mika Kukkonen/UM TOIMITUS Legendium TAITTO Markku Jokinen/LEGENDIUM TILAUKSET kauppapolitiikka.fi/tilaus PAINO PunaMusta PAINOS 12 000 kpl PAPERI MultiOffset 170/90 g/m² ISSN 0783-490X (painettu) ISSN 2670-3467 (verkkojulkaisu)

Selonteko kansainvälisistä taloussuhteista ja kehitysyhteistyöstä eduskunnalle

Valtioneuvosto hyväksyi 11.7.2024 kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteon, joka täydentää ulko- ja turvallisuuspoliittista selontekoa tarkentamalla kauppaja kehityspolitiikan toimenpiteitä. Selonteossa korostetaan kaupan ja kehityksen tiivistä yhteyttä sekä Suomen kaupallisten intressien vahvistamista. Vienninedistämistä kehitetään erityisesti tukemaan pk-yrityksiä, sillä tulevaisuuden talouskasvu nähdään pitkälti kehitysväestössä maissa.

Tavoitteena on myös lisätä yksityisen sektorin osallistumista kehitysyhteistyöhön ja vahvistaa kehittyvien maiden taloudellista omavaraisuutta.

Ulkoministeriö valmisti selonteon yhteistyössä muiden ministeriöiden kanssa, ja valmistelutyöhön saatiin ohjausta niin presidentiltä kuin ulko- ja turvallisuuspoliittiselta ministerivaliokunnalta. Myös sidosryhmiä kuultiin. ✕

Kaikille avoin verkkokurssi yrityksistä ja ihmisoikeuksista

Ulkoministeriö on avannut maksuttoman Business & Human Rights -verkkokurssin, joka perehdyttää yritystoiminnan ihmisoikeusvaikutuksiin. Kurssi on englanninkielinen ja löytyy eOppiva.fi-alustalta. Se sisältää 45 minuutin peruskurssin sekä viisi lyhyttä jatkomoduulia.

Kurssilla käsitellään, miten yritykset voivat tunnistaa ja hallita toimintaansa liittyviä ihmisoikeusriskejä. Tämä on erityisen ajankohtaista EU:n

hijattain hyväksymän yritysvastuudirektiivin myötä, joka asettaa uusia vaatimuksia yrityksille.

Yrityksissä ja ihmisoikeuksissa on kyse siitä, miten yritykset hallinnoivat niiden omaan, liikekumppaneiden ja arvoketjun toimintaan liittyviä ihmisoikeusvaikutuksia. Kyse voi olla esimerkiksi arvoketjussa piilevästä lapsityörikkistä tai toisessa maassa sijaitsevan tuotantolaitoksen järjestäytymisvapauden rajoituksista. ✕

Kaksikäyttötuotteiden viennille valvontaluettelo

Kaksikäyttötuotteiden vientiä koskeva uusi laki astui voimaan 15.9.2024. Suurimpana muutoksena uudessa laissa säädetään kansallisesta valvontaluettelosta.

Uuden lain myötä valvontaluettelossa mainituille tuotteille tarvitaan vientilupa, kun tuotteita viedään Euroopan unionin ulkopuolelle. Nykyisen EU-yleislupavien rinnalle luodaan kansallinen yleislupamenetelmä, joka mahdollistaa viennin ilmoitusperäisesti.

Lainsäädäntöuudistuksella täydennetään kansallisesti EU:n vientivalvonta-asetusta ja sen tavoitteena on varmistaa vientivalvonnan tehokas toimeenpano.

Uudistuksessa muutettiin myös rikoslain 46 luvun sääntelyä koskien säännöstelyrikosta ja kaksikäyttötuotteiden vientivalvontailmoituksen laiminlyöntiä. ✕

Löytyykö startup-kentästä valoa pimenevään syksyyn?

Ennakkoluuloton asenne rohkaisee isojen haasteiden ratkaisemiseen.

”Kyllä löytyy valoa. Meillä on Suomessa valtavasti yrityksiä, jotka ratkaisevat globaaleja ongelmia. Esimerkkejä eri aloilta on paljon, vihreä vety

tulee olemaan iso juttu, ja meillä on siinä maailman huippua oleva yritys, samoin terveysteknologiassa on hienoja yrityksiä. Ruokateknologia-alalla valmistetaan sienirihmastosta kananmunan valkuaista ja hiilidioksidista proteiinia.

Yrityksissä tavoite on asetettu korkealle, yltää maailmanluokan tekijöiksi. Tärkeää on olla liikkeessä, uskaltaa tehdä ratkaisuja. Eikä tehdä asioita liian monimutkaisesti, vaan uskalletaan koittaa. Pysähtyneisyys on pahinta, sillä maailma parantuu tekemällä.

Startup-yrityksiä yhdistää ennakkoluulottomuus, ei pelätä epäonnistua. Päinvastoin pitäisi ymmärtää,

että on pikemminkin sääntö kuin poikkeus, että epäonnistutaan ennen kuin saadaan se suuri voitto. Pitäisi taputtaa heille, jotka uskaltavat yrittää.

Suomella on paljon vahvuuksia, mutta mahdollisuudet tuntuvat tällä hetkellä hautautuvan pessimismin alle. Startup-kentässä haluamme tulla eteenpäin toivon kautta.

Olemme halunneet luoda startupeista uuden menestyvän vientisektorin metsän ja metallin rinnalle, ja näin turvata, että suomalainen hyvinvointiyhteiskunta säilyy. Pelkäs-tään Supercellin yksi yksittäinen peli on tuottanut kymmeniä miljardeja ja tuonut Suomeen valtavasti verotuloja ja hyvinvointia. Mahdollisuuksia uuteen on paljon.”

Riikka Pakarinen
toimitusjohtaja
Suomen startup-yhteisö

Uudet ohjelmat vauhdittavat terveysalan digitalisaatiota ja joustavia energiaratkaisuja

© EEVA ANUNDI

© ADOBESTOCK

Hhealth 360 Finland -ohjelma vauhdittaa uusien digitaalisten ratkaisujen käyttöönottoa tehostamaan terveysalaa ja sen vieniä. Ohjelman pääasiakasryhmiä ovat terveysalan innovaatioita kehittävät yritykset, alalle ratkaisuja kehittävät ohjelmistoyritykset ja muut terveyssektorilta kasvua hakevat yritykset. Tärkeitä kohderyhmiä ovat myös deep tech, AI- ja suurteholaskentaa hyödyntävät alan yritykset. Tutkimuspuolelta kohderyhmiä ovat tutkimusorganisaatiot, ammattikorkeakoulut, yliopistot sekä ulkomaiset huippututkijat.

Ohjelman piiriin kuuluvat Invest in Finland -palveluiden ja t&k-rahoituksen lisäksi kansainvälistymispalvelut erityisesti Pohjois-Amerikkaan ja Eurooppaan.

Kuusivuotinen Flexible Energy Systems -ohjelma on suunnattu kaikenkokoisille suomalaisille yrityksille. Erityistä huomiota kiinnitetään startup- ja pk-yrityksiin. Tavoitteena on nostaa suomalaiset joustavat energiaratkaisut globaalisti esille energia-alan systeemisten muutosten edistäjinä.

Team Finland -päivä tarttui viennin haasteisiin

Helsingissä elokuun lopussa järjestetyn tapahtuman keskiössä olivat vihreä siirtymä, globaalit trendit ja geopolitiikan vaikutukset kansainväliseen kauppaan. Tapahtuma kokosi yhteen yli 700 osallistujaa ja kansainvälistymisen asiantuntijoita yli 70 eri markkinalta. Tilaisuuden pääjärjestäjiä olivat Business Finland, ELY-keskukset, Finnvera ja ulkoministeriö yhteistyössä muun verkoston kanssa.

Team Finland -päivän yhteydessä verkosto nosti esille keskeisimmät vaikuttavuusluvut vuodelta 2023:

- Verkosto palveli noin 10 000 rahoitus- ja neuvonta-asiakasta.
- Se tunnisti ja julkaisi noin 600 markkinamahdollisuutta maailmalta ja kontaktoi yli 2 000 yritystä.
- Team Finland järjesti 120 Team Finland -vierailua maailmalle ja Suomeen, joihin osallistui yli 2 000 suomalaisyritystä.
- Verkosto auttoi hankkimaan Suomeen 414 miljoonaa investointieuroa, joista syntyi 721 työpaikkaa.
- Team Finland palkitsi parhaita vientiyrityksiä yhdessä tasavallan presidentin kanssa. ✕

© ISTOCK

Kiovasta neuvoja suomalaisyrityksille Ukrainan markkinoille

EastCham Finland ja Elinkeinoelämän keskusliitto ovat avanneet toimiston Kiovaan, jossa niiden jäsenyritykset saavat tukea Ukrainan markkinoihin ja jälleenrakentamiseen liittyvissä kysymyksissä.

Yritysneuvoja **Olena Kutsai** on sekä neuvonut yrityksiä että vahvistanut suhteita keskeisiin toimijoihin Ukrainassa. Kutsain mukaan yritykset ovat kiinnostuneita esimerkiksi etabloitumisesta, kumppanien etsimisestä sekä tahtumiin ja messuihin osallistumisesta Ukrainassa. Kutsai on myös tavannut ministeriöiden, yritysjärjestöjen ja kansainvälisten rahoituslaitosten edustajia.

- Olen saanut yhteydenottoja niin pk-sektorilta kuin suuryrityksiltä. Kaikilla

on erilaiset suunnitelmat Ukrainan markkinoille, käytettävissä olevat resurssit määrittävät strategian. Yritykset ovat perustamassa yhteisyrityksiä, etsimässä jakelijoita tai aloittamassa suoraa vientiä, Kutsai kertoo.

Kutsain mukaan suomalaiset yritykset ovat erityisen kiinnostuneita osallistumisesta Ukrainan jälleenrakentamiseen. Ympäristöystävällisiä ratkaisuja tarjotaan niin energiasektorille, rakentamiseen kuin koulutukseen. ✕

Yritysneuvoja
Olena Kutsai

Finnfund Insights keskittyy Vietnamiin

- Vietnamsissa toimii useita suomalaisyrityksiä, ja toivon, että näemme vielä useampien yrityksen laajentavan toimintaansa maahan, sanoo apulaisjohtaja ja Finnfundin energia- ja infraruktuurisalkusta vastaava **Jussi Tourunen**.

Englanninkielinen Finnfund Insights -raportti pureutuu Vietnamin taloudelliseen ja poliittiseen tilanteeseen sekä investointinäkyymiin. Vietnam on yksi nopeimmin kasvavista talouksista Kaakkois-Aasiassa ja maailmanlaajuisesti, ja maan keskipitkän aikavälin kasvuennusteet ovat vakaat. Vietnamsissa on monipuolinen palvelusektori, vahva tuotantopohja ja suuret kotimarkkinat. Investoimisen näkökulmasta lupaavia toimialoja

ovat esimerkiksi maatalous, digitalisaatio ja energia. ✕

ICC:n markkinointisäännöt uudistuvat

Kansainvälisen kauppakamarin ICC:n markkinointisäännöt on tunnettu ja tunnustettu maailmanlaajuinen markkinoinnin eettinen ohjeisto, joka toimii markkinoinnin itsesääntelyn tukena.

Säännöt edistävät yritysten tasapuolisia toimintamahdollisuuksia ja samalla vähentävät tarvetta lainsäädännölle ja viranomaistoimille. Säännöt myös helpottavat alan toimijoita

ja yrityksiä toimimaan oikealla tavalla maasta riippumatta.

Säännöt sisältävät vastuullisen markkinoinnin perussäännöt sekä lukusia erityissääntöjä. Päivitetyssä 11. painoksessa on huomioitu digitaalisuuden tuomat nopeat muutokset markkinoinnissa. ✕

Lisätiedot: icc.fi

EU ja Intia jatkavat kauppaneuvotteluja

Nopeita tuloksia neuvotteluista on turha odottaa. Sopimus vaatisi molemmilta myönnytyksiä.

✍️ Pia Heikkilä, New Delhi

Intia haluaa maailmankaupan merkittäväksi toimijaksi lähivuosina. Se on ryhtynyt toimiin parantaakseen neuvotteluasemiaan kaupanalalla ja yrittää saada aikaan myönnytyksiä houkutellessaan ulkomaisia investointeja. Nyt maa on jälleen käynnistänyt neuvottelut EU:n kanssa.

Kesäkuussa pyörähti käyntiin kahdeksas kierros kauppasopimusneuvotteluissa, joita Intia ja Euroopan unioni ovat käyneet jo vuodesta 2007.

Välissä on ollut yhdeksän vuoden tauko neuvottelujen umpikujan takia, joten uudelleen alkaneet neuvottelut antavat nyt toivoa. Osapuolet tapaavat jälleen syyskuussa. Jokaisella kierroksella on keskitytty tiettyihin kynnyskysymyksiin, nyt keskitytään tavaroiden ja palvelujen markkinoillepääsyyn ja investointisuojaan.

Kauppasopimuksen aikaansaaminen toisi merkittäviä etuja.

– Neuvottelut heijastavat nykyaikaisten kauppasopimusten monimutkaisuutta, joissa yritetään tasapainottaa taloudelliset edut sääntely- ja sosiaalisten standardien kanssa, sanoo **Ajay Srivastava**. Hän on delhiläisen Global Trade Research Initiative -tutkimusorganisaation perustaja.

Yksimielisyyttä tarvitaan monella alueella. Yksi tärkeimmistä on saada aikaan yhteinen näkemys investointisuojaopimuksen rakenteesta, johon kuuluvat sijoittajien ja valtion välisten riitojen ratkaisumekanismit.

Tekijänoikeudet ovat myös pöydällä, etenkin lääketieteellisuuden osalta.

– EU haluaa vahvempaa suojaa erityisesti lääkkeiden tekijänoikeuksien osalta, joihin Intia suhtautuu varoen, koska se haluaa turvata kohtuuhintaisten lääkkeiden saatavuuden, sanoo Intian-kaupan erityisasiantuntija **Kimmo Siira** ulkoministeriöstä.

Neuvotteluissa esillä on useita kiistanalaisia aiheita kuten työntekijöiden oikeuksia, ympäristöstandardeja ja ilmastomuutossitoumuksien lupauksia.

– Vaikka paljosta on saatu sovittua, niin paljon on myös vielä sopimatta. Kierros on kauppapolitisesti hyvin tärkeä, Siira toteaa.

Valtava markkinamahdollisuus Euroopalle

Intiassa on melkein kolme kertaa enemmän asukkaita kuin koko Euroopassa, ja sen talouskasvu on tällä hetkellä maailman nopeinta eli noin seitsemän prosenttia.

Maan valtavat markkinat tarjoavat houkuttelevia mahdollisuuksia, ja on ymmärrettävää, että yritysmaailma toivoo sopimusta. EU on yhdessä eurooppalaisten yritysten kanssa perustanut edunvalvontaorganisaation FEBI:n (Federation of European Business in India), jonka tehtävänä on auttaa EU:ta kauppaneuvotteluissa.

Kauppasopimus selkeyttäisi myös suomalaisyritysten toimintaa merkittävästi. Suomella on paljon tarjottavaa Intialle. Esimerkiksi teknologia, koulutus ja teollisuuden osaaminen ovat alueita, joissa suomalaiset yhtiöt pystyisivät kasvattamaan liikevaihtoaan Intiassa.

Siira kuitenkin muistuttaa, että neuvottelut voivat kestää kauan.

– Sopimus kattaa maataloustuotteista ja lan-
noitteista avaruusteknologioihin, kaivannaistuot-
teisiin, kuluttajatarvikkeisiin ja jopa IPR-oikeudet
[immateriaalioikeudet]. Lisäksi sovitaan oikeus-
toimien yhteneväisyydestä. Eli tähän menee luon-
nollisesti vuosia, koska asioita on hyvin paljon
ratkaistavana, hän sanoo.

Intialle avautuisi lisää markkinoita

Kuten monta vuosikymmentä kestäneet neuvot-
telut ovat osoittaneet, erimielisyyksien sovittami-
nen on neuvottelijoille haastavaa.

Kompromissin saavuttaminen edellyttää voi-
makasta poliittista ponnistelua ja myönnytyksiä,
jotka eivät aina tarjoa suoria etuja osapuolille,
mutta jotka pidemmän päälle ovat välttämättö-
miä.

Ajay Srivastava toteaa, että sekä EU ja Intia
ovat olleet verraten nuivia myöntymään toistensa
vaatimuksiin.

– Intian ja EU:n välisen vapaakauppasopimuk-
sen eteneminen edellyttää, että molempien osa-
puolten on osoitettava samanlaista halukkuutta
tulla vastaan.

Intiassa yritykset kokevat usein EU:n byro-
kraattisena elimenä, jonka etuja yhtenäisenä
kauppa-alueena ei aina tunnisteta. Etenkin
EU:n sääntely aiheuttaa huolta intialaisissa.

– Yritykset ovat huolissaan mahdollisista kiel-
teisistä vaikutuksista, joita säädöksillä, kuten
hiilidioksidin säätömekanismilla, metsien hä-
vittämistä koskevalla säännöksellä ja toimitus-
ketjusäännöillä saattaa olla, Srivastava valaisee
intialaisten näkemyksiä.

Hän kuitenkin muistuttaa sopimuksen eduista.
Vapaakauppa lisäisi kauppaa merkittävästi,
loisi uusia mahdollisuuksia yrityksille ja edistäisi
talouskasvua molemmin puolin.

– Vapaakauppasopimus tuo huomattavia etuja
tariffien alentamisen ja palvelusitoumusten
vahvistamisen muodossa. Tämä lisää vientiä
molemmista maista ja luo uusia mahdollisuuksia
yrityksille, Srivastava sanoo.

Intialaiset vientituotteet kuten vaatteet, lääkkeet,
teräs, öljytuotteet ja sähkökoneet, saivat
mahdollisuuksia kilpailuun Euroopassa ilman
monimutkaisia säännöksiä.

– Talouskasvun lisääntyminen kumppaneiden
välillä olisi luonnollinen seuraus, jos kauppa
saataisiin avoimemmaksi. Intiassa toki ym-

Intiassa
on melkein
kolme kertaa
enemmän
asukkaita
kuin koko
Euroopassa.

→

Kovaa kauppapolitiikkaa

märretään tämä ja toivotaan tähän ratkaisua, Srivastava lisää.

Intia haluaa taata omat etunsa

Intian tavoitteena on kasvattaa maan talouden vienti kahden biljoonan dollarin arvoiseksi vuoteen 2030 mennessä. EU on Intian kolmanneksi suurin kauppakumppani, joten ymmärrettävää on, että Intia haluaa saada sopimuksen aikaan. Se käy parhaillaan kauppaneuvotteluja myös Britanin kanssa.

EU:n kanssa yhteisen sopimuksen haasteina on jo pitkään ollut se, että Intia yrittää suojella omia suuryrityksiään ja niiden etuja. Siiran mukaan suojelua ei tarvita.

– Kyseessä olevat suuryritykset toimivat maailmanlaajuisesti, ja näin ollen heille Intian kotimarkkina on vain markkina muiden markkinoiden joukossa, ja heidän tuotantoketjunsu ovat jo sopeutuneet muiden markkinoiden vaatimuksiin, Siira sanoo.

EU:n silmissä Intian vetovoimaa kasvattaa myös se, että Kiinan toimintailmapiiirin muuttuessa ja Kiinan ja Yhdysvaltojen kauppasodan kiristyessä ovat eurooppalaiset toimijat valmiita yhä hanakammin siirtämässä tuotantoa Intiaan.

Sen johdosta etenkin Intian pk-sektori tarjoaa paljon kasvunvaraa.

– Standardeilla ja säännöillä saataisiin pk-sektori kasvamaan, koska heillä tulee olemaan iso

rooli eurooppalaisten yritysten alihankkijoina, Siira sanoo.

Kauppasopimus toisi vakautta lainsäädäntöön, joka taas auttaisi yrityksiä investoimaan ja sitä kautta työllistämään Intiassa.

– Kasvaakseen Intia tarvitsee investointeja ja työpaikkoja, koska Intiassa työttömyys on kasvussa, Siira sanoo.

Pahin mahdollinen skenaario luonnollisesti on se, ettei sopimusta synny.

– Silloin Intia pystyy jatkamaan rusinat pullasta -strategialla, jossa se valitsee bilateraalisesti mitä he haluavat tehdä ja minkä maan kanssa, Siira painottaa.

EFTA-sopimus valaa toivoa

Kauppaneuvotteluissa tie voi olla pitkä ja kivikoinen, mutta joskus iso työ tuo satoa. Intian ja Euroopan vapaakauppajärjestön EFTA:n välillä sopimuksesta ryhdyttiin keskustelemaan vuonna 2008, ja sopimus lopulta syntyi tämän vuoden alussa.

EFTA:n jäseniä ovat EU:n ulkopuoliset Euroopan maat Norja, Sveitsi, Islanti ja Liechtenstein, joilta Intia on luvannut poistaa teollisuustuotteiden tullimaksuja vastineeksi sijoituksista.

– Se on merkki Intian päättäväisyydestä lujittaa hyödyllisiä vapaakauppasopimuksia kehittyneiden maiden kanssa. Molemmilla osapuolilla oli halu myöntyä, Srivastava pohtii.

Sopimuksen ansiosta maiden välisen kaupan arvo nousee yli 90 miljardiin vuodessa, ja EFTA-maat ovat sitoutuneet sijoittamaan kymmenen vuoden aikana miljardeja Intiaan.

Uutta potkua EU:n kanssa käytäviin neuvotteluihin toivotaan Intian kesäkuussa muodostetulta hallitukselta. Maan vaaleissa enemmistön voitti kymmenen vuotta vallassa ollut BJP-puolue, mutta ei lainkaan niin yksimielisesti kuin oli odotettu.

BJP:n kauppapolitiikan keskiössä on ollut Make in India -hanke, jolla yritetään houkuttaa ulkomaalaisia yhtiöitä rakentamaan valmistustoimintaa Intiaan. BJP on tunnettu protektionistisista kannoistaan, joiden taustalla on Intian omien markkinoiden suojeleminen.

– Isoja radikaaleja muutoksia ei ole odotettavissa koalitiolta. Toisaalta Make in India -hanke on saanut kritiikkiä sekä koalition edustajilta että myös opposition puolelta ja uskon että tietyt kaupalliset kriteerit tulevat höllentymään, Kimmo Siira sanoo. ✕

EU on Intian kolmanneksi suurin kauppakumppani, joten on ymmärrettävää, että Intia haluaa saada sopimuksen aikaan.

Bruttokansantuote vuonna 2023

EU:n BKT

16,47 biljoonaa euroa

EU:n BKT asukasta kohti

51 100 euroa

Intian BKT

3,20 biljoonaa euroa

Intiassa BKT asukasta kohti

2 300 euroa

Yhdysvalloissa bruttokansantuote asukasta kohti on 72 200 euroa, Japanissa 46 800 euroa ja Kiinassa 25 900 euroa.

Menestyksen mahdollistaminen on joukkuepeli

Yritysten kuunteleminen on TF-uudistuksen ja yrityspalveluiden kehittämisen peruskivi.

Tarvitsemme lisää suomalaista työtä ja yrittäjyyttä. Kasvua ja hyvinvointia ei saada ilman vientiä ja uusia markkinoita. Pääministeri **Orpon** hallitusohjelman mukaisesti Team Finland -verkoston toimintaa uudistetaan. TF-verkoston kotimaan johtamisrakenne vahvistuu ja Business Finlandin ulkomaantoiminnot siirretään ulkoasiainhallintoon. Integroinnin yksityiskohtia selvitetään parhaillaan, ja toimeenpano alkaa selvitystyön jälkeen vuonna 2025.

Suomen ulkomaanverkosta tulee entistäkin vahvempi niin kohdemarkkinoiden asiantuntijana kuin yritysasiakkaiden palvelijana, kun Business Finlandin liiketoiminta-asiantuntijuus ja ulkoministeriön osaaminen kansainvälisissä suhteissa ja geopolitiikassa tuodaan yhden johtajuuden alle. Näin edistämme Suomen vientiä entistä tehokkaammin ja yhtenä tiiminä.

Kotimaan ja ulkomaanverkon TF-palveluiden on tulevaisuudessa toimittava saumattomana palvelujatkumona ja sujuvana palveluna yrityksille. Vastuu on kaikilla TF-toimijoilla ja ulkoasiainhallinto tekee tässä osansa: toteutamme BF:n ulkomaanverkon integroinnin parhaalla mahdol-

lisella tavalla henkilöstöä kuunnellen ja osaaminen säilyttäen. Ulkoasiainhallinto toteuttaa myös omia uudistuksia, kuten keskistetymmän yrityspalvelun.

Yritysten kuunteleminen on TF-uudistuksen ja yrityspalveluiden kehittämisen peruskivi. Yritykset toivovat poliittista ja taloudellista analyysiä kohdemaista, tietoa markkinasegmenteistä ja toimintaympäristöön vaikuttavista lainsäädännön kehityshankkeista. TF-verkoston on myös tarjottava relevantteja kontakteja ostajista, jälleenmyyjistä ja myyntikanavista. Palveluiden on myös oltava joustavia ja ketteriä vastataksemme erityisesti pk-yritysten tarpeisiin. Jatkossa TF-työssä painottuu niin maakunnista maailmalle kuin maailmalta maakuntiin -ajattelu.

Suomen kasvu ja menestyksen mahdollistaminen on joukkuepeli, johon löytyy osamista niin yrityksistä kuin koko TF-vienninedistämisverkostosta. Kansainvälinen kauppa tässä geopolitiisessa tilanteessa on myös kovaa työtä ja kilpailua. Suomi erottuu luottamalla vahvuksiimme – yhteistyöhön ja kilpailukykyisiin ratkaisuihin. ✕

Suomi ja Colorado, YHTEISTYÖLLÄ TEKNOLOGIAHUIPULLE

Coloradon kuvernööri Jared Polis kävi Suomessa vahvistamassa kauppa- ja teknologiyhteistyötä. Hän uskoo uusiutuvan energian merkityksen kasvavan riippumatta siitä, kuka voittaa USA:n presidentinvaalit.

  Ilkka Ranta-aho

Millä tavoin Suomi on hyvä kumppani Coloradolle? Yhdistävätkö lumiset talvet, Jared Polis?

No, onhan se meillä yhteistä. Talviurheilu on Coloradossakin iso juttu.

Mutta yhteistä on myös erittäin edistykselliset teknologisten alojen bisnesmahdollisuudet. Ilmailu- ja avaruusteknologiaa, kvanttietokoneita, uusiutuvaa energiaa... Colorado on pitkälti samoilla linjoilla Pohjoismaiden kanssa.

Mitkä uusiutuvista energialähteistä ovat erityisen kiinnostavia?

Coloradon tavoitteena on käyttää pelkästään uusiutuvaa energiaa vuoteen 2040 mennessä. Yli 80 prosenttia siitä saavutetaan vuoteen 2030 mennessä. Suurimmat uusiutuvan energian lähteet ovat aurinko ja tuuli. Olemme myös erittäin kiinnostuneita geotermisestä energiasta ja muista vaihtoehtoisista lähteistä.

Suomi voi opettaa meille paljon geotermisten lämmitys- ja viilennysjärjestelmien skaalautuvuudesta sekä geotermisen energian käytöstä sähkön tuotannossa.

Olemme neuvotelleet myös pohjoismaisten vetyalan yritysten kanssa.

Coloradossa on vahva vetyteollisuus. Suureksi osaksi se on vedyn tuottamista tuulienergialla.

Yksi Donald Trumpin vaalikampanjan iskulauseista on ollut öljyn ja maakaasun poraamista kannustava ”Drill, baby, drill”. Hidastuuko vihreä talouskehitys, jos Trump valitaan presidentiksi?

Presidentinvaalit eivät vaikuta meidän suunnitelmiimme. Uusiutuvien energialähteiden käyttötavoitteet ovat meidän omiamme, ja meillä on valta panna ne täytäntöön. Yhdysvallat on tuossa mielessä vähän kuin EU. Unionilla voi olla ylätasoa poliittisia agendoja, mutta

Suomella ja Ruotsilla on silti ihan omat ympäristöpoliittiset tavoitteensa ja keinonsa.

Vihreä vallankumous on tulossa nopeasti, ihan välttämättömyyden sanelemana ja talouden tarpeiden mukaisesti. Me olemme siinä kehityksessä aivan kärjessä.

Mikä on Suomen osuus ilmailu- ja avaruusteknologiyhteistyössä?

Suomen Nato-jäsenyys on avannut uusia mahdollisuuksia ja kanavia tämän alan yhteistyölle. Erityisesti puolustus-teollisuudessa, mutta usein kaupalliset innovaatiot syntyvät sotilaskäyttöön kehitettyjen tuotteiden ja toimintojen pohjalta.

Suomen erityisosaaminen tällä alalla taitaa liittyä ympäristön satelliittitarkkailuun.

Niin, vierailimme Iceye-nimisessä startup-yrityksessä. Heillä on toimintaa myös Coloradossa. Oli hienoa päästä tutustumaan teknologioihin, joiden avulla vähennetään muun muassa tulipalojen, kuivuuden ja tulvien aiheuttamia vahinkoja.

Suomen Nato-jäsenyys on avannut uusia mahdollisuuksia.

Coloradon kuvernööri Jared Polis

Yhteistyötä

- Suomi ja Colorado allekirjoittivat helmikuussa 2022 viisivuotisen yhteisymmärryspöytäkirjan (Memorandum of Understanding, MoU), jonka tarkoituksena on edistää osapuolten välistä yhteistyötä erityisesti vihreän talouden, kvantti-informaation sekä ilmailu- ja avaruusteknologian aloilla.
- Suomi on solminut vastaavan yhteistyösopimuksen kuuden Yhdysvaltojen osavaltion kanssa. Coloradon lisäksi sopimuskumppaneita ovat Maine, Michigan, Minnesota, Texas ja Washington.

Kvantti-informaation kehittäminen on Suomen ja Coloradon yhteisymmärryspöytäkirjan teknologinen kruunu. Mitä se käytännössä tarkoittaa?

Colorado on kvanttitekniikan kehityksen kärjessä Yhdysvalloissa, ja Suomi on alan johtava tekijä Euroopassa. Kvantti-informaatioteollisuus kasvaa valtavasti lähitulevaisuudessa. Kun yhdessä varmistamme johtoasemamme, uskomme, että Colorado ja Suomi ovat pian kvanttitekniikan menestykselliskäimmät keskuksia maailmassa.

Yhdysvaltojen läntisissä osavaltioissa on akuutti pula sekä pinta-että pohjavedestä. Kiinnostaako yhteistyö tällä alueella?

Kyllä, vesi on yksi tärkeimmistä resursseista Yhdysvaltain läntisillä osavaltioilla. Ilmastomuutos tuo meille kuumemmat ja kuivemmat olosuhteet. Ja Coloradon vuotuinen sademäärä on jo nyt melko pieni. Olemme todella innoissamme päästessämme tutustumaan vedenkäytön tehostamisen tekniikoihin täällä Suomessa.

Yhteisymmärryspöytäkirjan toimenpideluettelossa ensimmäisenä on ”tiedon ja kokemusten jakaminen säädöksistä ja käytännön periaatteista”. Eivätkö ainakin säädökset ole lähes sovittamattomia EU:n ja Yhdysvaltojen välillä?

Niin. Amerikka haluaa päästä markkinoille ensimmäisenä. Mekin Coloradossa haluamme ottaa uudet teknologiat käyttöön mahdollisimman nopeasti. Ajan mittaan pyrimme tietysti harmonisoimaan käytännöt ja säädökset EU:n

ja muiden isojen toimijoiden kesken, jottei maailmaan synny mitään säädösten sekamelskaa.

Onko harmonisoinnin tiellä isoja esteitä?

Ei. Me toivomme, että suomalaiset yritykset oppivat pitämään Coloradon paikkana, jossa uutta teknologiaa ja uusia sovelluksia voi kehittää ja testata aidossa ympäristössä. Jopa ennen kuin ne ovat riittävän kypsineitä hyväksyttäväksi EU:ssa. ✕

COLORADO

Väkiluku

5,9 miljoonaa

Pinta-ala

270 000 km²

BKT (2023)

371 miljardia dollaria

Pääkaupunki Denver (716 000 asukasta, metropolialueella 2,9 miljoonaa asukasta).

VIENNINEDISTÄMISTÄ laajemmalla perspektiivillä

Kauppaa ei voi tehdä miettimättä yrityksen toimintaympäristöä, eikä taloussuhteita katsoa irrallaan kansainvälisestä politiikasta. Näin sanoo Päivi Pohjanheimo ja tukeutuu kokemuksiinsa kolmelta mantereelta.

✍ Pekka Vanttinen 📧 Jari Härkönen

Päivi Pohjanheimo on jäänyt virkavapaalle ulkoministeriöstä ja hypännyt kahdelle jakkaralle, Keskuskauppa-kamarin kansainvälisten asioiden ja kansainvälisen kaupan johtajaksi sekä Kansainvälisen kauppakamarin (ICC) Suomen maajohtajaksi.

Hymyssä suin hän sanoo tehtäväkenttensä olevan ”edelleen hyvin laaja”.

Suurlähettilään identiteetti istuu tehtävävaihdoksesta huolimatta vahvasti. Puheenparressa kuuluu paitsi isänmaallisuus niin myös kokemuksen kartuttama kansainvälinen osaaminen ministeriöstä ja eri mantereilta. Sikäli Pohjanheimo on oikeassa paikassa tässä ja nyt.

Sillä kauppa ei ole enää vain kauppaa. Se on geopolitiikkaa.

– Se varmaan selittää sitä, miksi olen täällä.

Lähennän valtionhallintoa yrityksiin – ja toisinpäin. Se on lisäarvoni näissä tehtävissä. Enää ei voi tehdä kauppaa irrallaan toimintaympäristön jännitteistä. Taloussuhteita ei voi katsoa irrallaan kansainvälisestä politiikasta. Se vaikuttaa yritysten pärjäämiseen. Elämme murrosvaihetta

emmekä tiedä miten asiat etenevät, sanoo Pohjanheimo viitaten Yhdysvaltain vaaleihin, Venäjään, Ukrainaan, Lähi-itään ja Kiinan ambitioihin.

Kokemuksia kolmelta mantereelta

Päivi Pohjanheimon mieli veti maailmalle jo nuorena, mutta ensimmäinen haave oli tulla ulkomaantoimittajaksi. Toimittajan töitä hän teki jo koululaisena. Ja kuten monella kirjoittamiseen tähtäävällä, tie vei valtiotieteiden opintoihin Helsinkiin.

Kiinnostus kansainvälisiin asioihin syveni myöhemmin Pariisissa Sorbonnen sekä Espanjassa San Sebastianin yliopistoissa, joissa opinnot koostuivat maan kielistä ja historiasta. Pro gradu valmistui baskikonfliktista Helsingin yliopistoon. Vuodesta 1992 alkanut noin kymmenen vuoden opinto- ja työskentelyjakso Iberian niemimaalla toteutti lapsuuden haaveen, kun Pohjanheimo toimi myös Ylen kirjeenvaihtajana.

Mutta toimittajan työ ei tuntunut riittävän, halu ymmärtää prosesseja kasvoi. Pohjanheimo haki ulkoministeriön kansainvälisten asioiden valmennuskurssille. Sittemmin tehtävät ovat vieneet ministeriön sisällä eri tehtäviin, muun muassa yksikön päälliköksi Eurooppa-osastolla. →

A professional portrait of Päivi Pohjanheimo, a woman with shoulder-length blonde hair, wearing a dark blue blazer over a light blue top. She is looking directly at the camera with a slight smile. The background is a plain, light blue wall.

– Oikeusvaltio, läpinäkyvyys
ja toimivat instituutiot tuovat
ennakoitavuutta ja vakautta. Ne
antavat yrityksille luottamusta
investoida ja käydä kauppaa,
Päivi Pohjanheimo toteaa.

Päivi Pohjanheimo on osallistunut Keskuskauppakamarin edustajana Team Finland -verkoston ulkomaantoimintojen uudistustyöhön.

Korkean tason esitelmä

”Meksikossa aloin harrastaa vuoristovaellusta, retket ulottuivat toisinaan jopa neljän kilometrin korkeuteen. Sen maan ansiosta minussa heräsi myös kiinnostus arkeologisiin alueisiin.

Naispuolinen lähettiläs ei ole siellä aivan tavanomainen asia ja hän voi jäädä uutisista mieleen. Jossain pilvien tasalla vastaantulija saattoikin kysyä, oletteko kenties Suomen suurlähettiläs.

Erään kerran vastaan tuli meksikolaisia historian opiskelijoita, jotka pyysivät pientä esitelmää. Asetuimme rinteelle ja puhuin siitä, kuinka tärkeää on tietää mistä tulee ja miten kansakunta voi yhdessä päästä vaikeuksista eteenpäin.”

Ulkomaankomennuksia on kertynyt kolmelta mantereelta, eikä aivan helpoimmista paikoista.

Niistä jokaisesta on karttunut osaamista nykytehtäviinkin. Uradiplomaatin tehtävissä ulko- ja turvallisuuspolitiikka ja kehitysasiatkin voivat linkittyä kauppapolitiikkaan.

– Ensimmäinen asemani oli olla vastuuvirkamiehenä Aasian yksikössä Intialle, Pakistanille, Sri Lankalle ja Afganistanille. Talibanin kaatuessa olin käynnistämässä Afganistanin jälleenrakennusta. Kun maa pari vuotta sitten romahti, kyneleet valuiivat. Olimme satsanneet siihen, että jokainen tyttö pääsisi kouluun.

Suurlähetystökomennukset ovat kukin olleet tavallaan haastavia. Tunisiassa ”jalkamaina” olivat Algeria ja Libya. Kun Gaddafi avasi Libyaan, Suomi oli ensimmäisten joukossa käynnistämässä vientiä. Erityisesti rakennusalan vanhat referenssit olivat mittavia. Romaniaan hän meni suurlähettilääksi vuonna 2015, vuosi Krimin valtauksen jälkeen. Pöydällä oli myös avohaava EU:n kyljessä, Moldovan Transnistria.

Ennen virkavapauttaan ja tuloaan Keskuskauppakamariin Pohjanheimo oli viimeksi Meksikossa

suurlähettiläänä jalkamainaan koko Keski-Amerikka. Suomen vienti alueelle on vilkasta; muistettava on myös se, että Meksiko on osa Pohjois-Amerikan sisämarkkinoita.

– Oppeina matkan varrelta on ainakin se, että oikeusvaltio, läpinäkyvyys ja toimivat instituutiot tuovat ennakoitavuutta ja vakautta. Ne antavat yrityksille luottamusta investoida ja käydä kauppaa. Eivätkä maakuvat aina ole koko totuus. Ei pidä kahliutua stereotyyppoihin.

Rajalliset resurssit kohdennettava tehokkaasti

Koko ammatillisen uran vinkkelistä eniten ammennettavaa lienee jäänyt Briteistä, missä Pohjanheimo oli ulkoasiainsihteerinä vuosina 2005–2009.

– Lontoo on diplomatian korkeakoulu. Näki, kuinka Iso-Britannia toimii edelleen imperiumin tavoin. Maan välittämät viestit eri puolilla maailmaa ovat yhteneväisiä. Se auttoi näkemään, kuinka tärkeää on aina työskennellä tiiminä. Kun britit siihen kykenevät, miksi emme me?

Taannoisessa Suomen Kuvalehden kolumnissaan Suomen entinen Washingtonin- ja Moskovan-

Osaaminen ja kansainvälisyys ovat olleet aina Suomen tukipilareita,

suurlähettiläs **Mikko Hautala** muisteli ihaillen tanskalaisten koordinoitua tapaa hoitaa kauppasuhteitaan. Kritiikki kohdistui Team Finlandiin, jonka sateenvarjon alla yhteispeli ei ole aina toiminut.

Myös Päivi Pohjanheimo on Hautalan tavoin katsonut asiaa osallisena, suurlähettilästehtävissään osana Team Finland -vienninedistämiskeskustoa.

– Eri julkishallinnollisten toimijoiden ulkomaanverkoston työ ei aina ole ollut harmonisoitua ilman yhtä, yhtenäistä ohjauskanavaa. Yritykset eivät ole ehkä saaneet tarvitsemaansa strategisempaa tukea.

Lontoossa erilainen toimintamalli näyttäytyi jo vuosia sitten konkreettisesti.

– Tanska teki silloin äärimmäisen suuren reformin. Suurlähetystö sai tehtäväkseen määrittellä kolme prioriteettia, joita maa edistää. He siis keskittyivät Tanskan tavoitteiden kannalta olennaiseen. Seurauksena Tanska on paneutunut tehokkaasti viennin edistämiseen. Edustustoisiaan on asiantuntijoita ministeriöistä ja organisaatioista, jotka vaikuttavat ja ajavat yritysten etuja lähetystön arvovallalla.

Muutostarpeeseen on herätty myös Suomessa. Hallitusohjelmassa on kirjattu tavoitteeksi viennin edistämisen rakenteiden vahvistaminen Team Finland -verkostossa. Team Finland -uudistusta valmistelevalle selvitysryhmässä on mukana myös elinkeinoelämä ja Pohjanheimo Keskuskaupakamarista. Sen tavoitteena on täsmentää malli, jolla Business Finlandin ulkomaantoiminnot tullaan siirtämään ulkoministeriön alaisuuteen.

– Onnistumme, kun on yksi yhteinen tavoite – viennin, kasvun ja yritysten tukeminen. Pieniä resursseja ei pidä hajottaa, on toimittava yhtenä tiiminä. Nyt on onnistuttava. Uudistuksia ei voi tehdä joka vuosi, Pohjanheimo paaluttaa.

Hän korostaa kansainvälisen kilpailun olevan kovaa, eikä Suomen vienti ole kasvanut vuosiin.

Silti sen osuus on jopa 40 prosenttia bruttokansantuotteestamme.

Tukipalveluita, koulutusta, vaikuttamista

Hämmentävää kyllä, Suomen uusista europarlamentaarikoista yksikään ei istu kansainvälisen kaupan komiteassa, jonka rooliin kuuluu neuvotella muun muassa vapaakauppasopimuksista. Ruotsalaisia komiteassa on peräti kolme.

Vaikuttamisen paikkoja maailmallakin silti riittää.

Kansainvälinen kauppakamari (ICC) edistää kansainvälisen kaupan käytäntöjä. COP28-ilmastotuippukokouksessa 46 miljoonan yritysjäsenen ICC oli painostamassa hallituksia kestävämpiin ratkaisuihin. Toisena esimerkkinä vaikuttamisesta Pohjanheimo mainitsee meriteitse käytävän kaupan byrokratian vähentämiseen tähtäävän digitalisoinnin.

Suomessa kauppakamareita toimii yhdeksäntoista, joissa yritysjäseniä on noin 23 000. Keskuskauppakamari on ollut huolissaan kaupprosessien osaamisen jatkuvuudesta, kun nykyiset toimijat alkavat eläköityä.

– Siksi olemme tehneet yritysten kanssa aloitteen, että me voisimme yhdessä sellaista tarjota. Jotta nyt kauppa- ja ammattikorkeakouluissa opiskelijat saisivat alueen osaamista koulutukseensa sisällytettyä. Osaaminen ja kansainvälisyys ovat olleet aina Suomen tukipilareita, Pohjanheimo toteaa.

– Ulkoministeriössä vaihdamme tehtäviä muutamien vuosien välein rotaation mukaisesti. Eli aloitamme tavallaan aina alusta uusissa tehtävissä, vaikka tuommekin osaamistamme mukana. On oltava rohkeutta tarttua uuteen ja koulututtava tarvittaessa lisää.

Sitä ohjenuoraa Päivi Pohjanheimo on urallaan seurannut. ✕

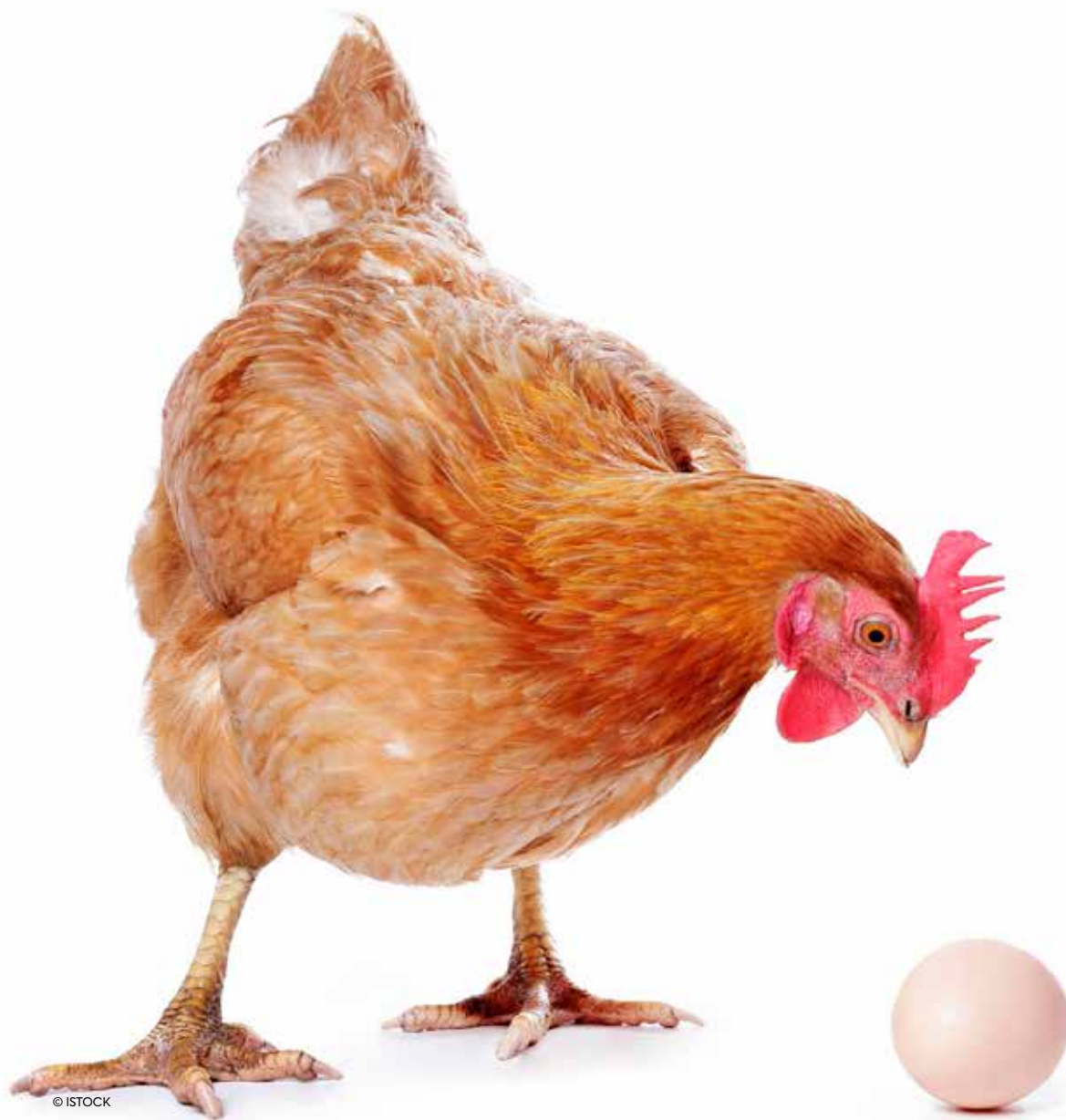
Kuka?

Päivi Pohjanheimo

Keskuskaupakamarin kansainvälisten asioiden ja kansainvälisen kaupan johtaja sekä Kansainvälisen kaupakamarin (ICC) Suomen maajohtaja. Virka-vapaalla ulkoministeriöstä. Suurlähettiläs, ulkoasiainneuvos.

Harrastukset:

Monipuolinen liikunta ja lenkkeily Toivo-bokserin kanssa. Musiikki kaikissa muodoissaan.

© ISTOCK

**Puhtaan siirtymän
investointisuunitelmat**

270
mrd euroa

**Vuoden aikana
käynnistetyt hankkeet**

5
mrd euroa

JÄÄVÄTKÖ PUHTAAN SIIRTYMÄN INVESTOINNIT PIIPPUUN?

Päästöttömän sähköntuotannon ja sitä käyttävän teollisuuden investoinnit hakevat tasapainoa.

 Sami Laakso

2 70 miljardin euron edestä investointisuunnitelmia. Puhtaan siirtymän investointikaavailujen summa on valtava, moninkertainen verrattuna vaikkapa valtion budjetin 88 miljardiin euroon.

Sellainen investointiaalto muuttaisi Suomen tulevaisuudennäköalat kirikkaiksi ja saisi talouden kukoistamaan.

Hyvältä näyttää vai näyttääkö?

Vuoden aikana Elinkeinoelämän keskusliiton (EK) ylläpitämältä listalta on käynnistynyt hankkeita viiden miljardin euron edestä. Se on vähän verrattuna suunnitelmien kokonaisuuttiin.

Onko puhtaan siirtymän aikaansaama muutos sittenkin ainoastaan hypetystä, ja lopputuloksena onkin vain vaimea tussahdus?

– Tussahdusta ei meidän keräämästä datasta pysty tunnistamaan, EK:n johtava asiantuntija **Janne Peljo** vastaa.

Viiden miljardin edestä käynnistyneitä hankkeita ja 5,5 miljardin edestä vireille laitettuja uusia hankkeita ei ole mitätön määrä suhteutettuna teollisuuden vuotuisiin noin 10 miljardin euron kokonaisinvestointeihin.

Peljo ei epäile, etteikö Suomeen olisi tulossa valtavasti lisää investointeja, mutta isojen hankkeiden valmistelu vie vuosia.

Suunnitelluista hankkeista yli kaksi kolmasosaa on tuulivoimaa maalla ja merellä. Sitä on kuitenkin jo rakennettu niin paljon,

että sähkön hinta oli Suomessa viime vuonna Euroopan toiseksi edullisinta.

Sähköntuotantoa ei rakenneta lisää, jos sille ei ole tiedossa maksuvalmiita käyttäjiä. Teollisuus ei puolestaan uskalla investoida, jos edullista sähköä ei ole saatavilla.

Ollaanko tässä muna–kana-ongelman äärellä?

– Osittain kyllä, Peljo sanoo. Hänen mukaansa nyt on kyse siitä, miten poliittisesti voidaan ohjata tuotantoa ja kulutusta syntymään samantahtisesti.

Kehityksen vauhdittamiseksi hallitus on sopinut puhtaiden teollisten investointien verokannustimesta. Lisäksi luvitusta pyritään sujuvoittamaan.

Tärkeää olisi, että edullinen energia jatkojalostettaisiin täällä mahdollisimman pitkälle. Näin siitä kertyisi kansantalouden enemmän arvonlisää ja vaurautta jaettavaksi.

– Esimerkiksi akkuteollisuudesta, vihreän teräksen tehtaista, vetyä tuottavista ja sitä jatkojalostavista tuotantolaitoksista sekä tähän kehitykseen kytkeytyvistä teknologiaratkaisuista poikisi työtä, vientiä ja hyvinvointia. ✕

Lue lisää:

Seuraavalla aukeamalla alkavassa artikkelissa kerrotaan, kuinka arvoketjussa kipuaminen olisi keskeinen keino Suomen talouden kohentamiseen.

ARVOKETJUSSA YLÖSPÄIN

Suomen vientiosuus maailmankaupasta on pienentynyt ja samalla jalostusasteessa on otettu taka-askelia. Kehitys tuntuu ihmisten elintasossa ja näkyy julkisen talouden ahdingossa. Suunnanmuutos vaatii pitkäjänteisyyttä.

 Sami Lookso

Suomi elää viennistä – ja elää kituutta viennin vaikeuksista. Muokatussa sanonnassa on totta ainakin toinen puoli. Maan talous ei ole juuri kasvanut 17 vuoteen, ja nyt julkisia menoja yritetään mitoittaa lähemmäs sitä, mihin tulot antavat varaa. Silti valtion ensi vuoden budjetia rakennetaan yli 12 miljardin euron lainanotolle.

Valtion velkamiljardit voivat tuntua abstrakteilta, mutta leikkaukset kirpaisevat monien arkea. Toisesta suunnasta asiaa tarkastelee eläkevakuuttaja Varman toimitusjohtaja **Risto Murto**. Hänen mukaansa suomalaisten elintaso olisi tällä hetkellä 13 prosenttia parempi, mikäli vuodesta 2008 lähtien Suomen taloudessa olisi edetty Ruotsin kasvuvauhtia.

Viennin ja Suomen talouden pitkä alamäki alkoi finanssikriisistä. Elintaso

mittaava bruttokansantuote henkeä kohden palautui vuoden 2008 tasolle vasta 2022.

Mistä kiikastaa?

Suomen Pankin vanhempi ekonomisti **Petri Mäki-Fränti** on analysoinut, kuinka Suomen tavaravienti on jäänyt 2000-luvun aikana trendinomaisesti jälkeeseen maailmankaupan kasvuvauhdista.

Suomen vientiosuus maailmankaupasta on pienentynyt alle puoleen vuosituhannen vaihteesta ja on enää 0,3 prosenttia.

Kehitystä selittää osaltaan se, että tavaravienti on suuntautunut sellaisille markkina-alueille, jotka kasvoivat maailmankauppaa hitaammin kuten Eurooppaan ja Venäjälle. Vienti on myös painottunut tuotteisiin, joiden merkitys maailmankaupassa on vähentynyt.

Nämä tekijät eivät kuitenkaan ole koko kuva. Mäki-Fränin mukaan markkinaosuuden 0,45 prosenttiyksikön

pienentymisestä valtaosa eli 0,4 prosenttiyksikköä johtuu muun muassa kilpailukykytekijöistä sekä siitä, että kehittyvien maiden osuus maailmankaupasta on kasvanut.

– Hinnan lisäksi tuotteiden kysyntä riippuu tuotteiden ominaisuuksien ja laadun kaltaisista ylivertauustekijöistä kilpailijoiden tuotteisiin verrattuna, Mäki-Fränti sanoo.

Suomalaisyrittäjillä ei ole ollut laajasti kykyä tuottaa sellaisia korkean jalostusarvon tuotteita, joille löytyy kysyntää kansainvälisillä markkinoilla. Viennin rakenteessa on otettu takapakkia, kun korkean arvonlisän matkapuhelinteollisuuden tuotteiden vienti hiipui Nokian kännykkäbisneksen alamäkeen ja tilalle on tullut perusteollisuuden tuotteita.

Kaiken lisäksi perusteollisuudessakin on osin menty jalostusasteissa alaspäin. Esimerkiksi paperin menekki on hiipunut, mutta sellun kysyntä on maailmalla kasvanut, ja metsäteollisuuden uusien

Suomen maaperässä on paljon rikkauksia.

SSAB:n on fossiilivapaan teräksen edelläkävijä.

© SSAB

© FISKARS

Vuonna 1649 perustettu Fiskars osaa tehdä kansainvälisiä kuluttajia kiinnostavia tuotteita.

Suomalaisyriyksillä ei ole ollut laajasti kykyä tuottaa sellaisia korkean jalostusarvon tuotteita, joille löytyy kysyntää kansainvälisillä markkinoilla.

”Kilpailukykyä voidaan lisätä kasvattamalla tuottavuutta tai keskittymällä laadullisen kilpailukyvyn tekijöihin.”

korkeamman jalostusasteen tuotteiden iso volyyymi on antanut vielä odottaa. Kansantaloudelle on kuitenkin arvokasta, että metsäteollisuus myi viime vuonna tuotteitaan maailmalle 12 miljardin euron arvosta.

Hinta vai laatu kilpailutekijänä

Vientihintojen suhdetta tuontihintoihin mittaava vaihtosuhte on laskenut vuosituhannen alusta noin 40 prosenttia eli tuontituotteiden hinnat ovat nousseet vientituotteiden hintoja nopeammin.

Vientiteollisuuden kilpailukykyyn yhteydessä painotetaan usein kustannuskilpailukykyä. Tärkeää se onkin Suomen viennin kannalta keskeisissä tuoteryhmissä kuten sellussa, perusmetalleissa ja kemianteollisuuden tuotteissa.

Jos suomalaisten elintaso haluttaisiin nostaa, eikö silloin olisi hyvä, että kilpailukyky ei olisi pelkästään kustannuskilpailukyvyistä kiinni?

– Näin voi sanoa. Kilpailukykyä voidaan lisätä kasvattamalla tuottavuutta tai keskittymällä laadullisen kilpailukykyyn tekijöihin. Sekä investointi- että kulutushyödykkeissä löytyy tuotteita, joissa hinta ei ole niin ratkaisevassa asemassa, Mäki-Franti huomauttaa.

Laadullisella kilpailukyvyllä hän tarkoittaa tuotteiden ominaisuuksiin liittyviä tekijöitä, joiden avulla voi erottautua kilpailijoista.

– Jos yritys pystyy vetoamaan asiakkaisiin esimerkiksi tuotteensa teknologisella ja laadullisella ylivoimaisuudella, suorituskyvyllä, kestäväällä kehityksellä tai brändillä, halvasta hinnasta tulee kilpailussa toissijainen seikka. Mitä korkeammalla ollaan jalostusasteessa, sitä helpompi on pyrkiä erottautumaan kilpailijoista.

Kasvua, leikkauksia tai molempia

Valtiovarainministeriön finanssineuvos **Janne Huovari** vetää syy- ja seuraussuhteen viennin kehityksen ja julkisen talouden tilanteen välille. Myös hän sanoo Nokian matkapuhelinvalmistuksen romahduksen olleen merkittävä käännekohta.

– Sen jälkeen tuotannon kasvu on tippunut alemmalle tasolle ja on ollut heikompaa. Siltä ajalta on peräisin myös

julkisen talouden alijäämä. Sitä ennen pystyimme Suomessa hyötymään Nokian suuresta kansainvälisestä verkostosta, joka tuotti Suomeen tuotantoa ja verotettavaa tuloa. Verotulojen vähenytessä kertyi julkisen talouden alijäämää, eikä sitä ole sen jälkeen saatu kurottua umpeen, Huovari sanoo.

Samassa alamäessä Suomen tuottavuuskehitys on ollut verrokkimaita selkeästi heikompaa, ja myös palkkakehitys on jäänyt jälkeen.

– Palkanmaksuvara tulee siitä, kun tuottavuuden kasvaessa yritykset saavat lisää tuloja ja pystyvät maksamaan parempia palkkoja.

Suomen vaihtotase on ollut pitkään alijäämäinen. Tavaroiden osalta kauppa on edelleen ylijäämäistä, mutta palveluiden kauppa on selvästi pakkasella. Niiden välillä on kytkös, sillä osa vietävistä palveluista liittyy täällä valmistettaviin tuotteisiin, joiden mukana saadaan myytyä esimerkiksi ylläpitoa, huoltoa ja ohjelmistopalveluita. Kokonaisviennistä tavaraviennin osuus on noin 73 prosenttia ja palveluvienti kattaa noin 27 prosenttia.

Julkista taloutta pohdittaessa huomio kiinnittyy herkästi leikkauksiin, talouden tasapainon saavuttamiseksi kasvun aikaansaanti olisi kuitenkin ensiarvoisen tärkeää.

– Toki tasapainottamisen tekisi paljon mieluummin kasvun puolelta, koska kyllä leikkauksilla myös oikeasti menetään jotain, Huovari toteaa.

Kun työntekijämäärä vähenee väestön ikääntyessä, pitkän aikavälin talouden ja siten myös verotulojen kasvu voi tulla vain tuottavuuden parantamisen kautta.

Valtiovarainministeriön
finanssineuvos
Janne Huovari

Suomen Pankin
vanhempi ekonomisti
Petri Mäki-Franti

VTT:n
toimitusjohtaja
Antti Vasara

Sekin on kytköksissä siihen, kuinka korkean jalostusasteen tuotteita täällä valmistetaan.

Ei kaikki kuitenkaan ole sysisynkeää, ei vaikka taloutta katsoisi valtiovarainministeriöstä. Taantumasta huolimatta investoinnit koneisiin ja laitteisiin ovat kasvaneet. Erityisesti puhtaaseen siirtymään liittyviä investointikaavailuja on paljon. Huovarin mukaan tärkeää olisi saada Suomeen tuotantoa, joka jalostaa halvan energian kalliimmiksi tuotteiksi.

Suomea laajempi ongelma

Mikä neuvoksi? Miten arvoketjussa on mahdollista kivuta ylöspäin, jotta yritykset voisivat työllistää enemmän ja maksaa parempia palkkoja ja maan talous kasvaisi?

Kysytään asiaa VTT:n toimitusjohtaja **Antti Vasaralta**. Osoite on perusteltu, sillä VTT ilmoittaa olevansa yritysten ja yhteiskunnan visionäärinen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiokumppani (tki) ja aikaansaavansa toiminnallaan kestävä kasvua, työpaikkoja ja hyvinvointia.

Vasara on myös valittu Euroopan komission korkean tason työryhmään, jonka tehtävänä on arvioida EU:n tutkimuksen ja innovaatioiden puiteohjelman, Horisontti Euroopan, puolivälin vaikuttavuutta.

Hänen mukaansa ongelmat ovat Suomessa ja Euroopassa samat, mutta EU:ssa ratkaisujen pohdinta ja teot ovat vielä meitä jäljessä.

– Ei ole vain Suomen ongelma, että jalostusarvoa pitäisi lisätä. Se on koko EU:n haaste.

Antti Vasara sanoo, että jalostusarvon nostamisessa ytimessä ovat tutkimus-, kehitys ja innovaatiopanostukset. Hän näkeekin valoa siinä, että Suomessa on sitouduttu sekä poliittisesti että elinkeinoelämän puolelta tavoitteeseen nostaa tki-rahoitus neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä.

– Se on hyvä pohja mille rakentaa, Vasara sanoo.

Globaaleilla markkinoilla monilla kilpailijoilla hartioiden ovat suomalaisyrityksiä leveämmät ja myös maiden panostukset tki:hin voivat olla aivan eri mittaluokkaa. Vasara sanoo oleellista olevan, miten panostukset kohdennetaan ja missä verkostoissa suomalaiset ovat mukana.

– Innovaatiopohjaisen tiedelähtöisen tekemisen hyvä puoli on, että voi fokuoittaa tiettyyn asiaan ja olla siinä kilpailukykyinen, vaikka käytössä olisi pienemmät rahat kuin isommilla toimijoilla. Kyse on myös siitä, kuka pystyy toteuttamaan innovaation parhaiten. Startupitkin voivat lyödä omalla alallaan monta kertaa suuremmat vanhat firmat.

Pitkä lista toimia

Tki-lisäpanostus on kuitenkin vasta ensimmäinen askel. Vasara luettelee pitkän listan, kuinka merkittävään muutokseen tarvitaan muun muassa ideoita ja innovaatioita, riskirahaa investointeihin, osaavia työntekijöitä ja myös runsaasti peruskilpailutekijöitä, kuten puhdasta sähköä.

Keskeistä on myös innovaatioille ja investoinneille suotuisa regulaatio. Vasaran mukaan hyvä regulaatio onkin yrityksille parasta valtionapua.

– Meidän pitäisi Suomessa kilpailla sillä, että regulaatio olisi niin innovaatio- ja investointimyönteinen, että tänne kannattaa esimerkiksi rakentaa energia-intensiivistä teollisuutta, joka hyödynnäisi uusiutuvaa energiaa ja jalostaa tuotteet mahdollisimman pitkälle.

Yksi iso haaste on, että monille uusille innovaatioille puuttuu markkinat. Tässä Vasaran mukaan on oleellista, luoko

”Regulaatiopolitiikka, tki-politiikka ja teollisuuspolitiikka linkittyvät kaikki toisiinsa.”

EU-regulaatio markkinoita vai hidas- taako se kehitystä.

Hän korostaa, että regulaatiopolitiikka, tki-politiikka ja teollisuuspolitiikka linkittyvät kaikki toisiinsa. Niitä pitäisi johtaa niin, että eri politiikanlohkot tukisivat toisiaan ja kasvua.

– Singapore on mahtava esimerkki maasta, joka on tehnyt näin. Siitä on tullut huipputeknologian keskittymä. Taustalla on 20–30 vuoden suunnitelmallinen eteneminen ja lukuisia toimia, kuten panostusta osaamiseen ja tki:hin. Lisäksi maahan sijoittuminen on tehty yrityksille helpoksi. Yritykset ja julkinen valta pelaavat omilla tonteillaan saman pelikirjan mukaan.

Toisena hyvänä esimerkkinä Vasara nostaa Ruotsin.

– Valtiovalta luo edellytyksiä, että elinkeinoelämän kannattaa toteuttaa asioita juuri Ruotsissa.

Riski kuuluu kilpailuun

Vaikka eri toimijoiden katseet olisivat yhteisessä maalissa, kehityksen suuntaa ei käännettä nopeasti. Päätöksentekoonkin tarvitaan pitkäjänteisyyttä.

– Olisi ymmärrettävä, että vaikutusten saaminen kestää oman aikansa. Edessä on pitkä tie, että tästä kuopasta selvittää. Idean syntymisestä voi viedä vuosikymmenen, ennen kuin tehdasta voidaan ryhtyä rakentamaan, Vasara antaa esimerkin.

Panostuksista huolimatta varmoja kortteja ei ole. Etukäteen ei voi tietää,

mitkä ideat kantavat tuotantoon, saati sitten tuotannon menestymiseen asti. Markkinatalouden luonteeseen kuuluu myös epäonnistumiset. Silti, jos yritys kaatuu, esiin nostetaan hanakasti sen saama julkinen tuki ja syytellään yhteisten rahojen hukkaan heitosta.

Antti Vasara haluaisi kääntää tämän pääläelleen.

– Veronmaksajien rahaa pitäisi käyttää vain sellaisiin asioihin, missä on riskiä. On järjetöntä käyttää sitä sellaiseen, missä riskiä ei ole. Valtion rahan avulla meidän pitäisi pystyä tekemään asioita, jotka muuten eivät toteutuisi.

Riskinottamisen tavoitteena on, että firmat rakentavat tehtaansa tai tuotekehityksyksikkönsä Suomeen ja tuovat tänne työtä. Vasaran mukaan pitää osata tehdä valintoja ja valita ne ideat, joihin panostetaan enemmän.

– Siinä mielessä pitäisi tehdä teollisuuspoliittista valintaa, että on tietyt asiat, mihin julkinen raha keskittyy.

Vasara muistuttaa, että lopulta jalostusarvon nostaminen on kuitenkin kiinni siitä mitä tehdään yrityksissä. Niissä hän näkeekin valonpilkahduksia. Vasara pitää tärkeinä muutosajureina startup-yrityksiä, mutta on niitä muitakin. Potentiaalisina kasvualoina hän mainitsee esimerkiksi puolijohdeteollisuuden, mikroelektronikan sekä puolustustarviketeollisuuden ja avaruusteknologiayritykset.

– Uusia klustereita on alkanut syntyä. Kyse on siitä, onko meillä pitkäjänteisyyttä tukea niitä kasvussa. ✕

Edullinen päästötön energia
houkuttelee investointeja.

Ponssen metsäkoneet edustavat
vahvaa metsäosaamista.

Ouran sormuksissa yhdistyy älykäs
tuote ja vahva markkinointi.

”Jalostusarvon
nostamisen
ytimessä ovat
tutkimus-, kehitys
ja innovaatio-
panostukset.”

REGULAATIOITSUN jarruttaa kansainvälistä kauppaa

EU:n tapa luoda massiivisesti uutta sääntelyä monimutkaistaa yritysten toimintaympäristöä ja vaikuttaa unionin houkuttelevuuteen markkinana ja kauppakumppanina.

✍️ Sami Laakso ✍️ Carla Ladau

Eurooppa on jäämässä teknologiakehityksessä jälkeen muusta maailmasta. Näin kylmän näkemyksen esitti toimitusjohtaja **Pekka Lundmark** verkkolaitevalmistaja Nokian tulosjulkaisun yhteydessä heinäkuussa.

Hänen mukaansa digitaalista infraa pitäisi kehittää nykyistä nopeammin, siksi EU:ssa teknologia-alojen sääntelyä pitäisi ehdottomasti sujuvoittaa uudella komissiokaudella.

– Verrattuna muuhun maailmaan Euroopan sääntely ei millään tavalla tue tai kannusta teknologiayrityksiä toimimaan Euroopassa, mikä osaltaan johtaa siihen, että teknologiayhtiöiden arvostukset esimerkiksi Yhdysvalloissa ovat korkeammalla tasolla. Nyt on viimeinen hetki kääntää tämä kehitys, kun uuden komission ohjelma aloittaa, Lundmark painottaa.

Samansuuntaisia näkemyksiä on esittänyt myös talousnobelisti **Bengt Holmström**. Hänen mukaansa EU keskittyy siihen minkä se parhaiten osaa eli sääntelyyn.

Holmström luonnehtii, että EU on kova luomaan regulaatiota datataloudessa, mutta sen ymmärrys on vajavainen talouden kasvun kannalta oleellisista digitaalisista työkaluista, jotka tuottavat tietoa tekoälyn hyödynnettäväksi.

Datan tehokkaan hyödyntämisen sijaan ensisijaista EU:n regulaatiossa on kuluttajien yksityisyyden suoja. Holmströmin mukaan yksi ilmentymä tästä on se, että dataa hyödyntämään kykenevä Tesla on yksinään tuplasti niin arvokas kuin kaikki eurooppalaiset autonvalmistajat yhteensä.

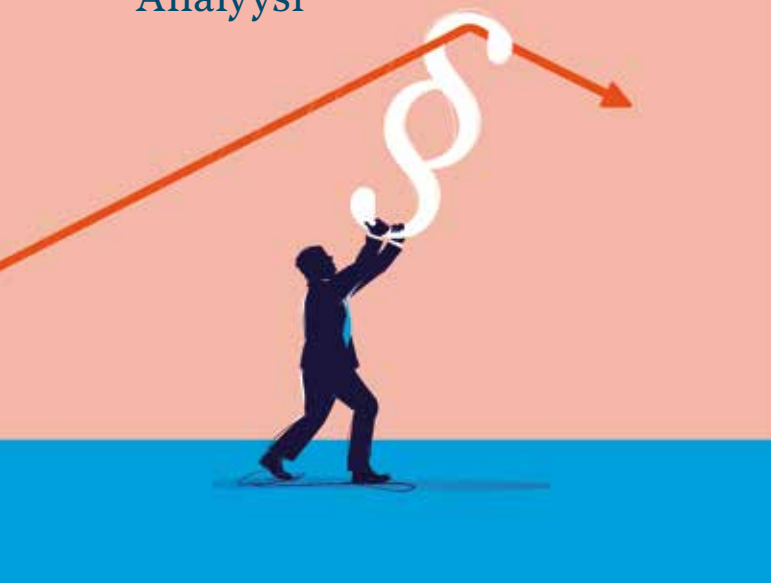
→

AMI

EU:n tavalla luoda massiivisesti uutta regulaatiota on haitallisia seurannaisvaikutuksia.

Lähes 30 vuoden ajan EU-regulaatiota tutkinut **Heidi Lund** jakaa Lundmarkin ja Holmströmin esiin tuoman huolen.

– EU:ssa olisi jo kauan sitten pitänyt herätä siihen, että nykyinen sääntelyjärjestelmä on joustamaton verrattuna yksittäisiin maihin EU:n ulkopuolella. Niillä on suurempi mahdollisuus itsenäisesti kehittää regulaatiota tarpeidensa mukaan. Kun EU on valmistellut ison sääntelypaketin, unioni ja sen jäsenmaat ovat siinä kiinni. Sen jälkeen sääntelypalikoita on hyvin vaikea siirrellä, vaikka toimintaympäristö muuttuisi. Tästä johtuen EU:lla on tällä hetkellä suuria haasteita kansainvälisen kaupan näkökulmasta.

Lund muistuttaa, että EU:n nykyiselle sääntelyjärjestelmälle luotiin pohja 1980–90-luvulla tukemaan sisämarkkinoita, tavaroiden vapaata liikkuvuutta ja myös integraatiota EU:n ulkopuolisten maiden kanssa. Silloin sääntelyjärjestelmän ei tarvinnut huomioida esimerkiksi digiriskejä ja toimintavarmuutta.

Regulaatioiden sekava vyyhti

Heidi Lund työskentelee vanhempana asiantuntijana Ruotsin ulkoministeriön alaisessa Kommerskollegiumissa (National Board of Trade Sweden), joka on erikoistunut ulkomaankauppaan ja kauppapolitiikkaan.

Tänä vuonna Kommerskollegium on julkaissut analyysin EU:n regulaation kumulatiivisista vai-

kuksista kauppaan, investointeihin ja kauppasopimukseen EU:n ulkopuolisten maiden kanssa. Tutkimuksessa keskityttiin erityisesti regulaatioon, joka koskettaa digitalisaatiota, kestävästä kehitystä ja kriisinkestävyttä.

Raportin mukaan EU:n uusi regulaatio on osittain kauppaa rajoittavaa. Analyysissä ei kyseenalaisteta sitä, että EU:ssa painotetaan esimerkiksi kestävästä kehitystä ja ympäristönäkökohtia ja huomioidaan kyberuhka ja tekoälyyn liittyvät riskit. Sen sijaan raportissa painotetaan regulaatioiden yhteisvaikutusta EU:n ulkopuoliseen kauppaan, joka on tähän asti jäänyt lähes huomioitta.

Lundin mukaan unionin nykyisellä tavalla luoda massiivisesti uutta regulaatiota on merkittäviä haitallisia seurannaisvaikutuksia, kun kokonaisuus tulee yhä monitahoisemmaksi ja vaikeammin hahmotettavaksi. Lundista on perusteltua puhua sääntelytsunamista.

– Ensimmäisen kerran urallani on viime vuosi-
na ollut vaikea ymmärtää miten eri vaatimuksia pitäisi tulkita ja soveltaa toisiinsa nähden, Lund kuvailee.

– On erittäin tärkeä analysoida miten nykyinen tilanne heijastuu EU:n kauppaan kolmansien maiden kanssa. Yritysten palautteen mukaan EU:n eri vaatimuksia on erittäin vaikea tulkita. Edes terminologia eri säädösten välillä ei ole yhdenmukaista, ja vaatimukset saattavat olla ristiriidassa toistensa kanssa. Nyt pitäisi miettiä mikä on näiden regulaatioiden yhteisvaikutus kauppaan.

Monimutkainen sääntelytodellisuus voi johtaa hyvinvointitappioihin koko EU:ssa. Säädösten täytäntöönpano edellyttää mittavaa hallintokoneistoa sekä EU:ssa että jäsenmaissa.

Yrityksille aiheutuu kustannuksia. Suuryrityksillä voi olla resursseja selvittää asioita, mutta erityisesti pk-yritykset tarvitsevat ohjeistusta pykäläviidakossa navigoimiseen. Lundin mukaan olisi tärkeää taata, että sääntelyjen soveltamiseen ja valvomiseen on tarvittavat resurssit ja

Uhkana on, että EU:sta tulee vähemmän houkutteleva markkina yrityksille ja kauppakumppani muille maille.

työkalut, muuten yritysten tasapuoliset toimintaedellytykset EU:n sisämarkkinoilla voivat olla historiaa.

Uhkana on myös, että EU:sta tulee vähemmän houkutteleva markkina yrityksille ja kauppakumppani muille maille.

– Jos EU:ssa sääntely on huomattavasti ankarampaa ja epäselvempää kuin muualla, silloin on hyvä tiedostaa, mitä vaikutusta sillä on kauppaan. Nykyinen kehitys pitäisi ottaa paremmin huomioon EU:n kauppaneuvotteluissa, ja on hyvä huomioida myös seuraukset EU:n kauppasuhteisiin laajemmin.

Lund sanoo, että hyvään pyrkivällä regulaatiolla saatetaan esimerkiksi jopa estää kehittyvien maiden pk-yritysten ja naisia työllistävien mikro-yritysten kauppaa EU:hun. Tällainen toimintatapa ei tue voimassa olevia kansainvälisen kaupan velvollisuuksia eikä strategiaa huomioida ja tukea kehitysmaita kansainvälisessä kaupassa.

Lundia kehityksen suunta huolestuttaa.

– Jos EU:n regulaatio menee koko ajan monimutkaisemmaksi ja uusia vaatimuksia on vaikea tulkita ja täyttää, voi olla, että yritykset suuntaavat toimintansa ja investointinsa muille markkinoille. Ja jos saamme todisteita siitä, että meillä on heikko regulaatio ja valtavat hallinnolliset kustannukset, ilman että se nostaa tuoteturvaa tai muuta haluttua ominaisuutta, silloin on syytä tarkastella EU:n toimintaa.

Maailma on monimutkaistunut

Mistä nykyinen tilanne johtuu? Aiemmin EU:n sääntelymalli on Lundin mukaan tarjonnut hyvät edellytykset kauppaan EU:n sisällä ja kolmansien maiden kanssa.

– Esimerkiksi koneiden, sähkölaitteiden tai henkilösuojaimien osalta regulaatio oli mutkaton ja tavaroiden vapaa liikkuvuus keskeistä. Tänäpäin on asiantuntijatasollakin monessa tapauksessa miltei mahdotonta tietää, mitä sääntely tarkoittaa yritykselle. Kansainvälisen kaupan lähtökohdista nämä ovat hyvin kimurantteja.

Lundin mukaan EU on muuttunut kovakorvaiseksi, aiemmin se konsultoi huomattavasti läpinäkyvämmiin jäsenmaita sekä markkinoiden toimijoita.

Myös raportissa korostetaan sen merkitystä, että EU ylläpitää hyviä suhteita kolmansiin maihin ja pyrkii kasvattamaan luottamusta. Jos EU:n regulaatiota kyseenalaistetaan, kritiikki pitäisi ottaa vakavasti.

Lund näkee korjattavaa sääntelyprosessissa. Nyt valmistelu tapahtuu usein komission eri osissa ilman yhteispeliä, eikä valmistelutyössä pohdita, mitä vaikutuksia säädöksillä voi olla kansainväliseen kauppaan. Lisäksi lopputuloksena voi olla keskenään ristiriitaista ja terminologista epäyhdenäistä regulaatiota.

Myös haluttujen vaikutusten aikaansaaminen on tullut vaikeammaksi. Raportissa nostetaan esiin esimerkkinä kyberturvallisuuden kytkeytyvä regulaatio, jolla ei ole haluttua vaikutusta turvallisuuden lisääjänä.

Lund nostaa esimerkin, kuinka lääkinällisissä laitteissa jo itsessään on monimutkainen regulaatio, mutta kun siihen lisätään tekoälyulottuvuus, asia monimutkaistuu vielä merkittävästi.

– Ilman muuta tästä seuraa ristiriitaisia vaatimuksia. Iso yritys pystyy ehkä juridisesti ja teknisesti motivoimaan oman ratkaisunsa, mutta miten pieni yritys voisi osata tulkita näitä?

– Esimerkkinä Ruotsissa monilla pienillä startup-yrityksillä, jotka kehittävät terveyteen liittyviä digisovelluksia, ei viranomaisten mukaan ole aavistustakaan, että ne toimivat hyvin tarkasti säännellyllä tuotealueella. Siksi niillä ei välttämättä ole laadunvarmistusjärjestelmää, joka takaisi sääntelyn mukaisen tuotteen.

Onko regulaatioviidakko osasy siihen, että innovatiivisimmat yritykset löytyvät Piilaaksosta?

– Ihan varmasti. Samalla on tiedostettava, että uusi teknologia tuo mukanaan uusia riskejä, joita on huomioitava. Hyvän sääntelyn näkökulmasta tämä vaatisi, että päättäjät jaksaisivat perehtyä teknologiaan ja sen käytännön vaikutuksiin ”hype-tyksen” sijaan. ✕

VEDESTÄ

on tullut ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa

Makeasta vedestä on yhä suurempi pula eri puolilla maailmaa. Veteen liittyvät konfliktit ovat yleistymässä ilmastonmuutoksen edetessä ja veden puute voi saada valtavat ihmismassat liikkeelle. Vesipulaan löytyy ratkaisuja Suomesta.

✍ Pekka Numminen

Kun puhutaan vedestä ja sen niukkuudesta, yleensä ajatellaan puhdasta juomavettä. Se on kuitenkin vain murto-osa koko kulutuksesta.

Ihminen tarvitsee juodakseen pari litraa vettä päivässä. Hygieniaan ja kotitalouden muuhun kulutukseen menee tyypillisesti 100–200 litraa vuorokaudessa henkeä kohden, maasta riippuen. Suomessa kulutus on keskimäärin 120 litraa vuorokaudessa.

Maailmanlaajuisesti henkilökohtaiseen käyttöön vedestä menee kuitenkin vain 3–4 prosenttia. Teollisuuskin kuluttaa vettä suunnilleen ”vain” saman verran.

Ylivoimaisesti suurin osa maapallon makeasta vedestä, yli 90 prosenttia,

käytetään maataloudessa, muun muassa viljelymaan keinokasteluun.

Maataloustuotteista hyvin suuri osa menee eläinten rehuksi. Esimerkiksi yhden naudanlihakilon tuottaminen kuluttaa vettä noin 15 000 litraa.

– Suomalaisilla on veden suhteen perspektiiviharha. Meillä on vettä yllin kyllin, asukasta kohden lähes maailman runsaimmin. Mutta yli puolet vedenkäytöstämme tapahtuu Suomen rajojen ulkopuolella, valitettavan usein vesipuolasta kärsivillä alueilla, kertoo ulkoministeriön vesiasioiden erityisedustaja **Antti Rautavaara**.

Kun tomaatteja tuodaan Espanjasta, niiden kasvattamiseen tarvittava vesi käytetään Espanjassa. Marketista ostettu t-paita on kuluttanut 2 700 litraa vettä

esimerkiksi Intiassa. Se riittäisi yhdelle henkilölle juotavaksi noin 900 päiväksi.

– Suomalaisen kulutusvalinnat vaikuttavat välillisesti maailman vesiköyhyyteen, sanoo reilut kaksi vuotta vesiasioiden erityisedustajana ollut Rautavaara.

Vesi voi olla konfliktien sytyttäjä

Suomessa tehtiin vuonna 2018 vesistrategia, joka sai nimekseen Finnish Water Way.

– Aikaisemmin eri ministeriöt olivat hieman omissa siiloissaan ja toki ministeriöillä oli erilaisia intressejäkin. Emme ehkä Suomena saaneet asioita toteutettua parhaalla mahdollisella tavalla, Rautavaara sanoo.

Muutaman vuoden jälkeen todettiin, että tarvitaan yhteinen taho koordinoi- →

Sinisessä-Niilissä Länsi-Etiopiassa rakenteilla oleva jättiläismäinen pato hiertää Etiopian ja Egyptin välejä.

On olemassa pieni joukko maita, jotka eivät suostu sopimaan vesiasioista kansainvälisesti.

© IHANA ELÄMYS

Antti Rautavaara

Maailman vesifoorumissa Indonesiassa Suomen delegaatiota johti ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio.

maan Suomen vesistrategiaa ja Rautavaara valittiin suurlähettilästasoiseen tehtävään, joka sijaitsee hallinnollisesti ulkoministeriön rauhanvälityskeskuksessa.

Tämä on loogista, koska vesi on yhä enemmän myös ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Veteen liittyvät konfliktit ovat yleistymässä ilmastonmuutoksen edessä. Ja veden puute voi saada valtavat ihmismassat liikkeelle.

Suomen vuoteen 2030 ulottuva strategia painottaa vesivarojen kestävä hallintaa ja veteen liittyvien ihmisoikeuksien toteuttamista.

– YK:n tasolla ei ole olemassa maailmanlaajuisia vesienhallintajärjestelmää tai virallista foorumia, jossa vesiasioita neuvoteltaisiin säännöllisesti. On olemassa pieni joukko maita, jotka eivät suostu sopimaan vesiasioista kansainvälisesti. Ne ovat pääasiassa ylävirran maita ja niillä on omat edut valtavina. Vedestä ei myöskään puhuta YK:n turvallisuusneuvostossa, sillä osa valtioista on halunnut pitää luonnonvarat sen ulkopuolella.

Mutta vesi on väistämättä myös geopolitiikkaa. Kiina on jo vuosia siirtänyt maataloustuotantoaan itäisen Afrikan maihin. Arabivaltiot ovat vuokraaneet Afrikasta maata sadaksi vuodeksi ruoantuotantoon.

– On puhuttu land grabbingistä, maan kaappauksesta. Mutta vettähän siinä

oikeasti hamutaan. Pohjavettä käytetään viljelyyn ja maataloustuotteet viedään muualle. Vesi siirtyy virtuaalisesti Afrikasta vaikkapa Kiinaan.

Vesipula tuli Eurooppaan

Kuivuudesta kärsitään monissa kehittyvissä maissa, mutta ilmastonmuutoksen myötä vesipula koettelee yhä useammin myös Euroopassa.

Toissa kesänä Ranskassa jouduttiin rajoittamaan ydinvoimaloiden tuotantoa, kun Rhône- ja Garonne-jokien pinta laski niin alas, ettei niiden vettä voitu käyttää laitosten lauhduttamiseen. Se johti sähköpulaan ja energian jo ennestään korkean hinnan nousuun.

Saksassa ja Alankomaissa tärkeän kuljetusväylän Reinin vesi oli niin alhaalla, että laivat eivät pystyneet kulkemaan tai niiden oli vähennettävä rahtimääriään ja teollisuuden toimitukset kärsivät.

Kun ilmastonmuutos etenee, sään ääri-ilmiöt lisääntyvät. Tulee kuivuutta, mutta myös tulvia.

– Näitä ääriasioita nähdään yhä tiheämmin. Suomessakin heinäkuun helteet olivat tänä vuonna enimmäkseen Lapissa eivätkä etelässä, Rautavaara pohtii.

Vettä myös tuleville sukupolville

Indonesiassa järjestettiin toukokuussa kymmenes maailman vesifoorumi (World Water Forum). Kolmen vuoden

Pohjavettä käytetään viljelyyn ja maataloustuotteet viedään muualle.

välein pidettävässä foorumissa oli tällä kertaa 20 000 osallistujaa 160 maasta. Suomen delegaatiota johti ulkomaankauppa- ja kehitysministeri **Ville Tavio**. Mukana Suomesta oli myös vesialan yrityksiä.

– Minusta se on jopa turhankin suuri kokoontuminen, mutta siellä allekirjoitettiin poliittinen julkilausuma, jonka muotoiluun Suomikin osallistui osana EU-blokkia. Vesifoorumi ei ole YK:n prosessi, mutta pystyimme varmistamaan, että YK:ssa jo sovitut asiat saatiin mahdollisimman hyvin näkyviin julkilausumaan. Saimme myös tuettua yritystemme vientitavoitteita.

EU:ssa on valmistelussa Blue Deal -aloite, joka pyrkii ratkaisemaan Euroopan vesiongelmia, kuivuutta ja toisaalta tulvia. Komission puheenjohtaja **Ursula von der Leyen** esittää ”Europe’s Choice” -tavoiteohjelmassaan vesialoitetta komission uuteen työohjelmaan.

Molempien aloitteiden tarkoitus on parantaa Euroopan kykyä hallita vesivarojaan tehokkaasti ja varmistaa veden saatavuus nykyisille ja tuleville sukupolville.

Onko mahdollista saada aikaan Pariisin ilmasopimusta vastaava kansainvälinen vesisopimus?

– En pidä sitä tällä hetkellä todennäköisenä. Se vie ainakin aikaa, vesilähettiläs Rautavaara pohtii. ✕

Mitä enemmän pystyy käyttämään aurinkoenergiaa, sitä parempi.

Juomavettä merivedestä

Keksijäinsinööri **Heikki Pohjola** patentoi vuonna 2015 ratkaisun, jolla puhdasta vettä voidaan tehdä käänteisosmoosilla aurinkoenergialla. Aurinkokennojen tuottama energia on aiemmin jouduttu varastoimaan kalliisiin akkuihin. Solar Water Solutionsin (SWS) tekniikassa akkuja ei tarvita.

Käänteisosmoosissa puhdas vesi läpäisee kalvon, suola ja muut epäpuhtaudet eivät.

Heikin poika **Antti Pohjola** toimii yhtiön toimitusjohtajana. Hänen mukaansa tie kaupalliseksi tuotteeksi on ollut hitaampi kuin aluksi toivottiin.

– Meillä oli ensimmäinen pilottiprojekti Keniassa jo 2016. Kaupalliseen vaiheeseen siirryimme 2019. Olemme saaneet rahoitusta muun muassa Business Finlandilta ja Finnpartnershipilta, niistä on ollut tosi iso hyöty, Antti Pohjola kertoo.

Finnpartnership-ohjelma edistää Suomen ja kehittyvien markkinoiden välistä liiketoimintaa, tavoitteena on positiivisten kehitysvaikutusten luominen kohdemaissa.

Kauppa käy saarivaltioihin

Vedenpuhdistuslaitteiden myyntisyklit ovat Pohjolan mukaan erittäin pitkiä ja uuden teknologian on vaikea päästä markkinoille.

– Referenssien kautta olemme pystyneet osoittamaan, että tekniikkamme on muita huomattavasti edullisempaa.

Pystymme tekemään merivedestä tai suolaisesta pohjavedestä tuhat litraa puhdasta juomavettä 80 sentillä. Se sisältää investointikustannuksen.

SWS on tässä vaiheessa keskittynyt myymään laitteitaan Keniaan ja Oseanian pienille saarivaltioille. Oseaniaan laitteet menevät australialaisen jakelukumppanin kautta. Asiakkaina on muun muassa Kiribati, Tonga ja Tuvalu.

– Niissä makeaa vettä on todella niukasti. Nyt ne pystyvät tekemään suoraan merivedestä juomavettä, Pohjola kertoo.

Keniaassa osa sisämaan pohjavedestä on muuttunut suolaiseksi.

– Monessa paikassa ei ole järkevää tehdä massiivisia putkistoja, välimatkatkin voivat olla pitkiä.

Siksi hajautetut järjestelmät ovat tulevaisuus. Mitä enemmän pystyy käyttämään aurinkoenergiaa, sitä parempi. ✕

Antti Pohjola

© MARICA ROSENGARD

Solar Water Solutionsin aurinkokäyttöinen laitteisto puhdistaa vettä kuivuudesta kärsivällä Madagascarilla. Kuvassa asennustiimi yhdessä paikallisen huoltokumppanin kanssa.

© SOLAR WATER SOLUTIONS

Vesiosaamisella tuetaan kehitystä

Operon Group vie suomalaista vesiosaamista maailmalle. Sillä on meneillään neljä hanketta Vietnamissa ja yksi Keniassa. Kenian hankkeen lopullinen sopimus on vielä allekirjoittamatta, joten myyntijohtaja **Jyri Koivisto** pystyy puhumaan siitä vain yleisellä tasolla.

– Tämä suomalaisten yritysten ratkaisu tulee palvelemaan miljoonia kenialaisia. Projektin valmistelu on nyt kestänyt viisi vuotta ja sen pitäisi käynnistyä tämän vuoden aikana, Koivisto sanoo.

Kenian hankkeessa on mukana myös useita muita suomalaisia yrityksiä. Operonin koordinoima kokonaisuus onkin Koiviston mukaan osoitus suomalaisten yritysten kyvystä yhteistyöhön.

Vietnamiin yhtiö on rakentamassa muun muassa isoja jätevesilaitoksia kaupunkeihin, joissa ei ole minkäänlaista jätevesihuoltoa.

Referenssejä maailmalta

Sekä Kenian että Vietnamin hankkeet toteutetaan ulkoministeriön PIF-rahoituksella (Public Sector Investment Facility). Se on yksi Suomen kehityspoliittisista rahoitusinstrumenteista.

Tavoitteena on tukea kehittyvien maiden julkisen sektorin investointeja hyödyntämällä suomalaista osaamista ja teknologiaa.

PIF-hankkeissa kohdemaahan ottaa kaupallisen Finnveran takaaman lainan, jonka korot maksaa Suomen ulkoministeriö. Osa kauppasummasta, 35–50 prosenttia, on kehitysapua.

PIF-hankkeet vaativat yrityksiltä pääomia, rahaa alkaa tulla sisään vasta vuosien kuluttua.

– PIF-rahoitus on hyvä työkalu yritysten kansainvälistymiseen. Se on kyllä byrokraattinen ja vähän hankala, mutta ymmärrämme sen täysin. Sitä voisi kehittää niin, että jo hankkeen pitkän kehittämisjakson aikana saisi jonkinlaisia rahallista tukea, Koivisto pohtii.

Hän kiittelee Suomen viranomaisia.

– Yhteistyö ulkoministeriön ja suurlähetystön kanssa on ollut meille elintärkeää, ja se on toiminut tosi hyvin. Olemme saaneet tukea, kun sitä on pyydetty. Yhtä lailla olemme raportoineet hyvin läpinäkyvästi, miten hankkeet etenevät. Nämä ovat kuitenkin kahden valtion välisiä sopimuksia.

Mukana oleville yrityksille hankkeet ovat puhtaan kaupallisia.

– Tavoitteena on päästä pysyvästi markkinoille. Kun tarvitaan referenssejä, PIF-rahoitus auttaa siihen. ✕

© OPERON GROUP

Operon Groupin hankkeissa on mukana monia kumppaneita Suomesta, jotka eivät yksin pystyisi kansainvälistymään, Jyri Koivisto kertoo

Digitalisaatiolla veden tuhlaamista vastaan

Eteläafrikkalaisella vesiasiantuntijalla **Benoît Le Roylla** on vastaus siihen, miten vesi- ja jätevesihuolto saadaan kuntoon hänen kotimaassaan.

Digitalisaatio ei kuitenkaan tule aivan ensimmäiseksi mieleen ratkaisukeinona, kun vesiputket vuotavat. Palataan ajassa pari vuosikymmentä taaksepäin.

– 2000-luvun alussa Etelä-Afrikan vesitilanne oli karkaamassa käsistä. Ja silloin emme vielä täysin ymmärtäneet, mitä ilmastonmuutos tuo tullessaan, muistelee Le Roy, jolla on yli 40 vuoden kokemus ympäristötekniikasta sekä julkisella että yksityisellä puolella.

– Miljoonia ihmisiä oli ilman vettä jonkin aikaa. Siitä seurasi anarkiaa. Yksityinen raha lähti pois vesilaitoksista.

Maassa ei ollut minkäänlaista strategiaa tai suunnitelmaa sille, miten vesiasiat hoidetaan.

Le Roy ja joukko muita henkilöitä perustivat South African Water Chambe-

rin, lobbausryhmän painostamaan maan hallitusta. Vuonna 2018 saatiin aikaiseksi yleissuunnitelma siitä, miten Etelä-Afrikan vesiasioita pitäisi kehittää.

Puolet vedestä häviää matkalla

Paikallishallinto on vastuussa siitä, että alueen ihmiset saavat puhdasta vettä. Mutta paikallishallinnoilla ei ole rahaa, yrityksillä olisi.

– Yksityiset yritykset ovat haluttomia toimimaan paikallishallinnon kanssa, koska hallinto on tehotonta. Investoinneille ei saa takuita myöskään keskushallinnolta, koska maan talous on alamaissa.

Ehdottomasti suurin ongelma on jopa sata vuotta vanhat vuotavat putket, noin 50 prosenttia vedestä häviää matkalla.

– Jos vuodot saadaan kuriin, se on kaikkein halvinta, Le Roy sanoo.

Tässä päästään digitalisaatioon.

– Yritykset haluavat luonnollisesti varmistaa, että investoinnit tuovat kaiteisvirtaa. Tämä onnistuu digitalisaation avulla.

Digitalisaation avulla vedestä on tehty niin kutsuttuja tokeneita, jotka ovat eräänlaista valuuttaa. Kun raha kulkee digitaalisesti, putkiin investoivat

yritykset voivat olla varmoja siitä, että ne saavat rahansa.

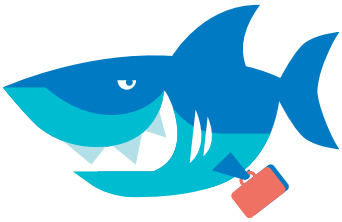
Käytössä on hajautettu tilikirja. Tapah- tumat ovat näkyvissä kaikille osapuolille, eikä niitä voi muuttaa.

Järjestelmää testataan parhaillaan Länsi-Kapin maakunnassa. Tavoitteena on osoittaa, että vuodot pystytään tukki- maan tavalla, joka on kannattavaa myös yksityisille sijoittajille. X

Suurin ongelma on jopa sata vuotta vanhat vuotavat putket, noin 50 prosenttia vedestä häviää matkalla.

Benoît Le Roy

Ei paskempi vientireissu

Team Finland -rakenteissa väistämätön oli sitten edessä, Business Finlandin ulkomaantoiminnot sulautetaan ulkoministeriöön ja jatkossa Suomella on

yksi vienninedistämisen verkosto maailmalla. Mennyttä ei kannata enää liikaa vatvoa, opiksi on syytä ottaa – ja mennä uudella tarmolla eteenpäin. Uudistus on samalla valtava mahdollisuus. Yhdistämällä molempien organisaatioiden korkeat osaamispotentiaalit samankatun alle vienninedistämiseksi avautuvat lupaavat näkymät.

Vienninedistämisen historiasa useita malleja on kokeiltu. On ollut kauppahuoneita, kaupallisia sihteereitä, SUE-sihteereitä, vientirenkaita, vientiohjelmia, vetureita. Se, mikä on vuosikymmenten saatossa pysynyt, on valtiovallan rooli yhdistettynä kaupalliseen osaamiseen. Nyt tehtävä uudistus on myös paluuta juurille, jossa ulkoministeriö johtaa ulkomaan vientitoimintoja.

Jääkiekkolegenda **Juhani Tammisen** periaatteen mukaan 95 prosentin keskittyminen tietää 50 prosentin suoritusta. Jos hommassa ei olla täysillä mukana alusta saakka, persiilleen menee. Erilaiset yksilö- ja joukkuekohtaiset rituaalit leimaavat valmistautumista lätkämatsiin, ja pukukoppikoutsaus ei ole heikkohermoisille. Ehkä kuitenkin kalamiehen käänteinen optimismi auttaisi vien-

tiponnisteluja. Nimittäin kalaa ei takuulla saa, jos uhoaa etukäteen saaliilla, päinvastoin. Pitää hokea ”ei tästä taaskaan mitään tule” tai ”tuskin saadaan sintin sinttiä”. Silloin onnistaa.

Vientidelegaation valmistautuessa matkaan voitaisiin hissihuheet ja muu sellainen unohtaa. Pikeminkin pitäisi surkutella ”luokaton tuotteeni ei takuulla myy” tai ”pers’ nettoa tulee tästäkin keikasta”.

Delegaatiobussissa svengaisi non-stop **Tuomari Nurmion** Kurjuuden kuningas. Perinteisestä vientijuomasta kossu-vissyistä olisi kossu leikkattu. Ministeri tervehtisi porukkaa ”huomenta surkimukset”. Delegaation palatessa diilit ja aiesopimukset kilisevissä muovipusseissa, päällikkö toteaisi vaimealla äänellä, eikä riemurinnoin: ”Ei paskempi vientireissu”.

Elinkeinoelämä haluaa suurempaa roolia uusissa TF-rakenteissa, hyvä näin. Voisivat myös lanseerata Vuoden Surkein Vientiyrittäjä-palkinnon. Tämä takaisi sen, että ko. firman liikevaihto kaksinkertaistuisi seuraavana vuonna.

Aiheeseen liittyen, ulkoministeriö peruutti pikkujoulut ja pitää kekrijuhlat. Tiedoksi vaan, että kekri-perinteeseen kuului runsas ylensyönti ja juopottelu. Tämän uskottiin takaavan hyvän satovuoden. Kannattaa siis yrittää tätäkin konstia Merikasarmilla, jotta seuraava budjettivuosi olisi runsas. ✕

Voisivat
myös lanseerata
Vuoden Surkein
Vientiyrittäjä-
palkinnon.

Trade Shark

Kirjoittaja uiskentelee kauppapolitiikan sisäpiireissä ja jakaa näkemyksiään nimimerkin takaa.

Puolassa on vauhtia

Puola on Euroopan valopilkku, moderni valtio, jossa puhaltavat liberaalit kehityksen tuulet.

 Minna Saano UM

Mitä Varsovaan kuuluu, suurlähettiläs Päivi Laine?

Just ehdin tähän puhelimen ääreen, mutta siis hyvää kuuluu ja vauhtia riittää. Nyt kun hallitus on vaihtunut, niin täällä on iso vaihde päällä. Mutta aina täällä on säpinää, kuuluu kansan luonteeseen. Parhaillaan ollaan vaalikierteessä, viime syksynä olivat parlamenttivaalit, keväällä alue- ja paikallisvaalit, sitten EU-vaalit ja vuoden päästä presidentin vaali. Meno on dynaamista.

Miten dynaamisuus näkyy?

1990-luvulla kun kommunismi kaatui, tehtiin todella suuria talousuudistuksia. Sen jälkeen talous on kantanut hyvin ja jatkaa kasvua. Puola on saanut eniten EU-tukia ja käyttänyt niitä tehokkaasti, mikä näkyy kasvojenkohotuksena koko maassa, esimerkiksi tiestön kunto on erinomainen. Suomessa usein ajatellaan

Puolan olevan pölyinen kaalimaa, mutta se on täysin väärä käsitys. Puola on todella kehittynyt, moderni maa ja joissain asioissa mennyt jopa Suomen ohi. Täällä on vahva tekemisen meininki.

Onko suomalaiselle osaamiselle kysyntää?

Ehdottomasti on. Vihreä siirtymä on saatu alkuun, mikä on tärkeää tässä kivihiihen dominoimassa maassa. Nyt haetaan erilaisia puhtaan energian ratkaisuja, ja ydinenergiassa meillä on tarjottavaa – sääntelyssä, yksiköiden operoinnissa ja jätteiden loppusijoituksessa. Suomalainen osaaminen raskaiden työkoneiden sähköistämässä kiinnostaa. Samoin meidän koulujärjestelmä. Ja meidän puolustussektoria ihaillaan kovasti, myös siviilipuolustusta, siis väestösuojia, huoltovarmuutta ja kriisivarautumista.

Mitä suomalaisen kaupantekijän pitää muistaa?

Enemmän kuin Suomessa korostuu se, että liike-elämässä pitää rakentaa henkilökohtainen suhde, ja jos yhtään isommasta projektista on kyse, on puolalainen partneri tärkeä, että byrokraatiaviidakossa pärjää. Puolalaiset ovat todella kiinnostuneita historiasta, niin että Mannerheimin Puolan yhteydet on hyvä tuntea ja toisen maailmansodan historiaa kerrata. Ja sitten se, että vastalahjoja kannattaa varata, sillä täällä on lahjojen antamisen kulttuuri.

Entä puolalaiset, millaisia he ovat?

Lyhyesti määriteltynä puolalaiset ovat romanttisen dramaattisia kahjoja ja siinä aivan ihania. X

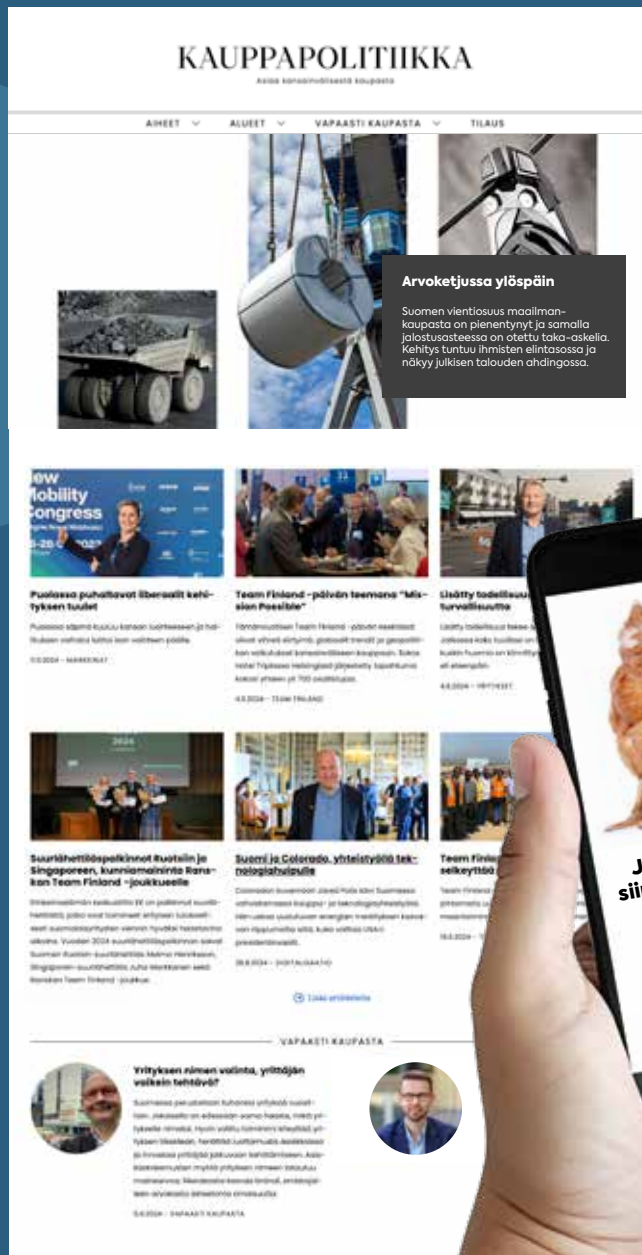
Puola

Väkiluku 38 miljoonaa • BKT 28 200 euroa/asukas • **TAVARAKAUPPA** • Vienti Puolaan 2 504 miljoonaa euroa (Tulli 2022) paperi-, pahvi-, rauta- ja terästuotteet, koneet, laitteet ja kuljetusvälineet, kemialliset aineet ja tuotteet • **Tuonti Puolasta** 3 014 miljoonaa euroa (Tulli 2022) koneet, laitteet ja kuljetusvälineet, tuotteet epäjalosta metallista, raaka-aineet (malmit, metalliromu) ja huonekalut • **PALVELUKAUPPA** • Vienti 475 miljoonaa euroa, **Tuonti** 1 347 miljoonaa euroa.

KAUPPAPOLITIikka

Uudistunut kaupapoliitika.fi
Syksy saapuu, tämä lehti ei lakastu.

kauppapolitiikka

kauppapol

Kauppapol

Tilaa lehti ja uutiskirje
kauppapolitiikka.fi/tilaus

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet